

bservant 5

Jaargang 14, 23 september 1993

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

Op deze derde donderdag van september heel veel nieuws voor het HOOP. Een universiteit zonder HBO'ers is een uitgeklede universiteit, dat geldt zeker voor de Rijksuniversiteit Limburg. Een vijfde van alle Maastrichtse studenten heeft zo'n diploma op zak. Hun afwezigheid zal sommige faculteiten niet alleen halveren, maar ook het niveau gaat er niet op vooruit. En Ritzen en Cohen willen nu juist zo graag meer kwaliteit in het onderwijs. Dat terwijl alles lijkt de dalen deze week: de beurzen, de leeftijdsgrens, de inschrijfduur en de stemming bij de dienst studentenzaken. Daar worden zomaar functies opgeheven. Het enige wat stijgt is het tempo waarin studenten moeten studeren. Hoedt u voor de tempobeurs, want voor u het weet zit u in Amsterdam, met heimwee naar de Pietersberg.

Europese juridische opleiding zou te specialistisch zijn

Negatief advies European Law School

De rechtenfaculteit zal het voorlopig nog met slechts twee studierichtingen moeten doen: Nederlands recht en fiscaal recht. De beoogde derde studierichting, de European Law School, komt er voorlopig niet als het aan de landelijke Adviescommissie Onderwijsaanbod ligt. Deze commissie, die staatssecretaris Cohen adviseert, vindt het curriculum van de European Law School te "specialistisch". Het zou te veel nadruk leggen op het Europees recht en daardoor te weinig op het Nederlands recht. De faculteit protesteert tegen deze conclusie.

Voor de zomer leek er nog geen vuiltje aan de lucht. Na lange discussies gaf de faculteitsraad uiteindelijk het groene licht voor de nieuwe studierichting, genaamd European Law School. De opleiding, waarin de aandacht gelijkmatig over het Nederlands recht en het Europees recht is verdeeld, levert meesters in de rechten af die zich tevens 'Europese juristen' mogen noemen. Na de faculteitsraad was het de beurt aan de landelijke Adviescommissie Onderwijsaanbod om zich uit te spreken over de nieuwe opleiding. Deze commissie bekijkt sinds het van kracht gaan van de nieuwe hoger onderwijswet WHW of een opleiding geregistreerd mag worden in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. Vervolgens adviseert zij de staatssecretaris. De registratie in dit zogenaam-

de Croho is van levensbelang voor een opleiding, want pas dan heeft de instelling recht op overheidsfinanciering, krijgen de uitgereikte diploma's status en hebben de studenten recht op studiefinanciering. De Adviescommissie Onderwijsaanbod kan echter niet tot een positief oordeel komen, schreef zij vorige week in een brief aan het college van bestuur. Zij zal de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen dan ook adviseren de European Law School niet op te nemen in het Croho. De commissie vindt het curriculum namelijk te specialistisch. Het richt zich te veel op het Europees recht waardoor de aandacht voor het Nederlands recht in de knel komt. Deze opvatting is al eerder uitgesproken door de 'Tijdelijke adviescommissie Europees recht', die onder leiding van mr. T. Koopmans (advocaat-generaal bij de Hoge Raad en eredoctor van de Limburgse rechtenfaculteit) en in opdracht van de minister afgelopen zomer een algemeen advies uitbracht over de invulling van opleidingen Europees Recht in Nederland. De Adviescommissie Onderwijsaanbod volgt in haar brief de bevindingen van de Tijdelijke adviescommissie. De jurist zal ook in de komende decennia volgens de commissies "zijn betekenis in belangrijke mate zal ontleenen aan zijn kennis en inzicht van het nationale rechtstelsel". Opleidingen in het Europees recht moeten dan ook in de eerste plaats voorzien in een gedegen kennis van de nationaal-rechtelijke vakken. De europeesrechtelijke invalshoek kan geïntegreerd in deze vakken aan bod komen. Dit "integratiemodel" vinden de commissies niet terug in het curriculum van de European Law School.

De faculteit vindt dat de European Law School niet op de juiste waarde is geschat

door beide commissies en zal dit in een brief aan de Adviescommissie Onderwijsaanbod laten weten. Het Nederlands recht komt namelijk niet in de knel, meent faculteitsdirecteur mr. A. Luermans, want iedere student die zich inschrijft voor de European Law School mag zich na het afstuderen meester in de rechten noemen. Het civiel effect is dus bewaakt. Bovendien is de European Law School niet specialistisch in de ogen van de faculteit, maar hanteert deze opleiding ook het zo geprezen integratiemodel. In de eerste twee jaar van het curriculum staat het Nederlands recht weliswaar centraal, maar met name in het tweede jaar wordt de Europese invalshoek er steeds bij betrokken. In het derde en vierde jaar gaat de aandacht in de eerste plaats uit naar het Europees recht, maar worden voortdurend verbanden gelegd met het nationaal recht. Ondanks het ongunstige advies van de commissie zal de juridische faculteit de European Law School toch voor 1 oktober bij het Croho aanmelden. Op deze manier willen de juristen een duidelijke uitspraak over hun plan bij staatssecretaris Cohen ontlokken. Mochten de brief en de aanmelding niets opleveren, dan komt de European Law School er toch, vertelt Luermans. Weliswaar niet als een aparte studierichting, maar wel vanaf 1994 als onderdeel van de studierichting Nederlands recht. Eerdere, zeer ambitieuze plannen voor een opleiding European Law School waarin Nederlanders en buitenlanders zich eerst drie jaar kunnen specialiseren in het Europees recht om vervolgens het laatste studiejaar te reserveren voor het eigen nationaal recht, zijn voorlopig van de baan.

Riki Janssen

De eerste Prinsjesdag voor staatssecretaris Job Cohen. In een interview (op pagina 7) licht hij zijn plannen om de scheiding tussen WO en HBO duidelijker te maken toe. (foto Stokvis)

Valse HOOP voor Maastricht

„Was het maar waar dat we al dat geld kregen, dan zou ik nu zeggen dat ik buitengewoon verheugd was en ging ik meteen in Den Haag een hoofdlijnenakkoord tekenen. Dan zouden ze er daar op kunnen rekenen dat ze voorlopig geen last meer van ons hebben.” Zo lakoniek reageert de portefeuillehouder financiën in het college van bestuur, dr. K. Dittrich, op het uitstekende nieuws in de begroting van onderwijs, dat de RL de komende mag rekenen op een uitbreiding van het onderwijsbudget met maar liefst dertig procent. Wie het leest zou gaan denken aan een groots gebaar van de nieuwe staatssecretaris, die als geen ander weet hoe stiefmoederlijk de Maastrichtse universiteit haar hele bestaan bedield is geweest en die nu de kans ziet in één klap alles goed te maken. Maar nee, het staat wel zwart op wit in de begroting van de onderwijs, maar op het ministerie is een foutje gemaakt, moet Dittrich tot zijn spijt meedelen. Bij de berekening van de studentenaantallen zijn gegevens gebruikt die ooit door planner in een een stoutmoedige bui zijn bedacht. Volgens die cijfers zouden er op dit moment al 3624 'ingeschrevenen hoog' in Maastricht studeren en zou hun aantal de komende jaren fors blijven stijgen. Maar zoveel 'ingeschrevenen hoog' - dat zijn studenten die een dure bèta-richting als medicijnen volgen - zijn er bij lange na niet in Maastricht. Toch hoeft de universiteit niet bij de pakken neer te zitten. In de onderwijsbegroting stijgen de toegewezen middelen iets (van 139 naar 3 miljoen gulden) als beloning voor het feit dat de promoties in 'dure categorie' zijn gestegen, evenals overigens de 'studentenaantallen hoog'. Dus toch, maar alleen wat minder dan in de toelichting is vermeld.

Jacques Herraets

Internationale Bedrijfskunde zal Internationaal Management niet verdringen

De ruzie tussen twee internationale studies aan de economische faculteit is bezworen. Internationaal Management en Internationale Bedrijfskunde zullen naast elkaar blijven bestaan, al ziet niet iedereen in de faculteit het verschil tussen de twee programma's, ook niet na een 'herpositionering'.

De komst van de nieuwe studierichting Internationale Bedrijfskunde (IB) per september van dit jaar wierp in een ander deel van de faculteit zijn schaduw vooruit. Zou het programma niet zwaar overlappen met dat van de al langer bestaande bedrijfse-

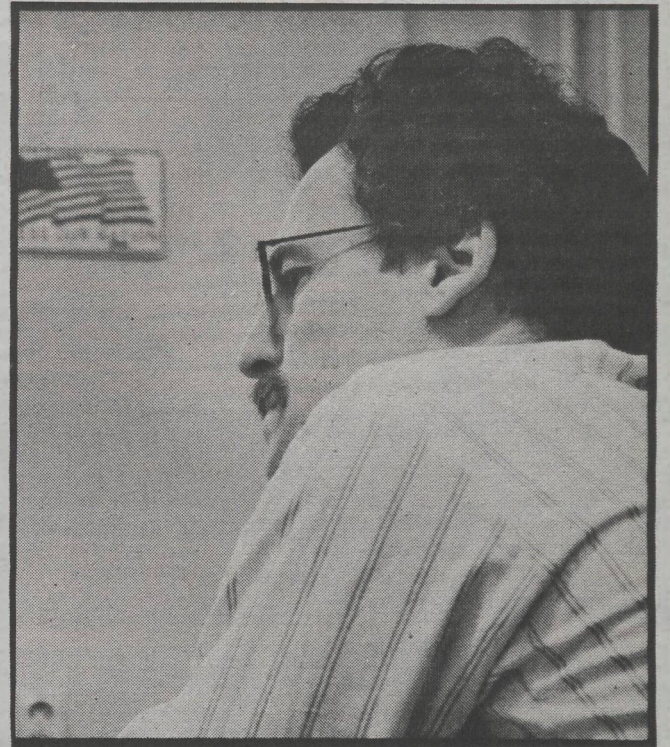
conomische afstudeerrichting Internationaal Management (IM)? Was het sowieso niet de bedoeling geweest dat IM gewoon op zou gaan in IB? De voorzitter van de projectgroep IM, dr. Tom Groot, bestrijdt dat laatste, maar volgens prof. John Hagedoorn, de nieuwe hoogleraar IB, stond opheffing van IM wel degelijk op het programma. "Toen ik in 1992 mijn aanstelling kreeg is me dat verteld. IM zou ophouden. Maar kort daarop kwam de faculteit tot de conclusie dat de instroom van IB-studenten niet op zou wegen tegen het verlies van de IM-studenten. Toen is besloten om IM te laten voortbestaan."

Daarmee was echter een inhoudelijk probleem nog niet uit de wereld: hoe deze twee opleidingen zich van elkaar onderscheiden. Dat er overlappings in het programma zaten was duidelijk. Aan beide

groepen werd gevraagd om een notitie te schrijven waarin men de opleidingen scherper zou profileren ten opzichte van elkaar. Deze 'herpositionering', vlak voor de zomer, leverde bij IM een economischer programma op dan voorheen, terwijl IB zich meer in inter- of multidisciplinaire, eclectische richting zou ontwikkelen. Bepaalde vakgebieden bleven echter in beide curricula vertegenwoordigd; financial management bijvoorbeeld, en marketingvakken. Het faculteitsbestuur liet daarop, mede naar aanleiding van hardnekkige geluiden in de faculteit dat het onderscheid nog steeds miniem was, weten dat men ook hiervoor oplossingen diende te bedenken. Van die gedachte blijkt men nu teruggekomen te zijn. Het bestuur vertrouwt op de verzekering van de toelevende vakgroepen dat men in staat is aan dezelfde vakken een andere inkleding te geven, afhankelijk van de geadresseerde, IM of IB. Een uitwisseling van vakken wordt dus niet meer nodig gevonden. Ook vertrouwt men erop, zo bleek tijdens de faculteitsraadsvergadering afgelopen dinsdag, dat er in de werving in Nederland geen problemen zullen ontstaan. Juist op dat punt leefde in de faculteit de angst dat potentiële studenten in totale verwarring zouden geraken. Wat de werving (en andere contacten) in het buitenland betreft, daar zou inderdaad onduidelijkheid kunnen ontstaan. "Maar die is er toch al, want men kent daar het onderscheid tussen bedrijfseconomie en bedrijfskunde niet. Dat is typisch Nederlands", verklaarde bestuurslid prof. A. Van Witteloostuijn.

Over de vraag of het 'geherpositioneerde' IM tevens een nieuwe naam zou moeten krijgen is nog geen besluit gevallen. Hagedoorn van IB dringt daarop aan met het argument dat in de angelsaksische wereld internationaal management en internationale bedrijfskunde identiek zijn. Zijn voorstel is om IM om te dopen tot International Managerial Economics. IM-projectgroepvoorzitter Groot voelt daar niets voor: de benaming IM heeft inmiddels een historie en een reputatie, betoogt hij, "en dan is het niet handig om dat te veranderen. Trouwens, de belangstelling voor bedrijfskunde in Nederland loopt nu al terug, misschien blijven wij dus wel groter. Waarom zouden we ons dan moeten aanpassen?"

Dat de belangstelling voor bedrijfskunde inderdaad tegenvalt verklaart ook waarom de studierichting haar beoogde 120 studenten nog niet binnen heeft. Op een vraag hierover uit de faculteitsraad liet het

bestuur weten nogal ontstemd te zijn over de gang van zaken. Samen met de Rotterdamse en Groningse bedrijfskundige opleidingen was vanwege de verwachte overstelpende vraag een numerus fixus afgesproken, die voor Maastricht op 120 zou liggen. Daarvan werden meteen 90 studenten aangenomen, de rest van de plaatsen bleef gereserveerd voor latere aanmelders. Omdat echter Groningen noch Rotterdam de eigen numerus fixus bleek te kunnen halen, werd het restant van de kandidaten aangeschreven met de mededeling dat er in beide plaatsen nog plek was. Dit zonder overleg met Limburg, dat nu moest constateren dat er onder haar duiven werd geschoten. Studenten die nog geen uitsluitel hadden over plaatsing in Maastricht namen het zekere voor het onzekere en meldden zich definitief aan in Rotterdam of Groningen. Het resultaat van dit alles tot nu toe is dat de nieuwe opleiding nog niet voltekend is. Op dit moment zijn er 107 ingeschreven. Niettemin heeft men nog steeds hoop dat de 120 uiteindelijk wel gehaald wordt, verklaarde het faculteitsbestuur.

Prof. John Hagedoorn: „Toen ik in 1992 mijn aanstelling kreeg is me verteld dat IM zou ophouden.“ (foto Nelis Tutkey)

Wammes Bos

Financiering van projecten was al rond

Profileringsfonds moet stoplap worden bij economie

Het profileringsfonds van deze universiteit kan binnenkort zes aanvragen van de economische faculteit verwachten voor uiteenlopende projecten. Dit ter waarde van een miljoen gulden. De financiering van de projecten is echter al gegarandeerd door het faculteitsbestuur. Met het geld dat eventueel ter beschikking komt wil de faculteit haar begrotingstekort aanzuiveren.

De zes projecten die de faculteit in zal dienen bij het centrale RL-profileringsfonds lopen qua inhoud en omvang nogal uiteen. De belangrijkste aanvragen betreffen nieuwe of beoogde studie- of afstudeerrichtingen: Internationale Bedrijfskunde (IB), International Economic Studies, Fiscale Economie. Daarnaast wil de faculteit doorstroomprogramma's voor Hea-ers ontwikkelen, het vaardigheidsonderwijs uitbreiden, en een computersimula-

tiespel verbeteren. Dat lijstje, vervat in de facultaire concept-begroting 1994, leverde bezorgde vragen op in de faculteitsraad van economie afgelopen dinsdag. Of het bestuur kon uitleggen wat er ging gebeuren met de projecten die geen geld uit het universitaire profileringsfonds zouden weten te bemachtigen. Werden die stopgezet? Het antwoord van decan prof. J. Muysken was verrassend. Geen van de zes projecten zou in gevaar komen bij een negatieve beschikking. Hun voortgang is gewoon gegarandeerd, de kosten zijn al opgenomen in de concept-begroting, bovendien gaat het om reeds lopende zaken. Dat was ook de reden dat er geen rangorde was aangebracht. Mocht er geld uit het profileringsfonds worden uitgekeerd, dan zal dat worden benut om het facultaire begrotingstekort weg te werken. Het begunstigde project zelf zal er niets wijzer van worden. Komt er geen geld, dan zal er op andere manieren bezuinigd moeten worden, bij-

(vervolg op pagina 4)

Universiteiten komen niet ongeschonden uit begroting

In de 'competitie met andere overheidsinspanningen' blijft het hoger onderwijs in 1994 niet helemaal ongeschonden. Gezien de toestand van de landsbegroting is minister Ritzen trots op wat hij kan bieden. Toch leveren, zonder gericht beleid, ook de universiteiten de komende jaren vijftig miljoen gulden in. De kaasschaaf haalt anderhalf procent van hun budget. Puur in geldens gerekend is het budget van de universiteiten voor het komend jaar met dertig miljoen gulden verhoogd tot ruim 3,82 miljard, om daarna nog wat verder op te lopen. Dat zegt alleen weinig. De onderwijssalarissen zijn het afgelopen jaar verhoogd, de bezuiniging op wachtgelden werd wat afgeremd, er was inflatie en aantallen studenten pakten anders uit. Volgens geldende afspraken was ruim honderd miljoen gulden extra nodig geweest. Het verschil komt grotendeels door nieuwe bezuinigingsingrepen.

Die ingrepen lijken in strijd met berichten over een selectieve universiteit met minder studenten en een constant budget. Maar het gelijkblijvende budget blijkt vooral de bedoeling voor de komende jaren. De realiteit van 1994 is dat het "wederom noodzakelijk (is) beperkingen op te leggen" - ook aan de universiteiten. De ingrepen zijn wel niet zeer groot, ze komen wel bovenop een reeks kortingen in eerdere jaren. Inflatiecorrectie blijft weer achterwege. Dat kost 21,3 miljoen. Een tweede algemene bezuiniging heet 'efficiency-taakstelling',

goed voor 11 miljoen gulden. En dan zit er na volgend jaar nog een gat van 20 miljoen in de rijksbegroting. Dit leidt tot een 'structureel neerwaartse bijstelling' voor de universiteiten - en niet bij het hbo, omdat daar in 1995 nog een oude bezuiniging van 100 miljoen gulden verwerkt moet worden. Het brengt de totale korting voor het wo vanaf 1995 op 53 miljoen gulden per jaar.

Onderwijsbegroting: met de kaasschaaf wordt vijftig miljoen weggesneden

De pijn wordt met een begrotingstruc wat verzacht. Ritzen leegt een potje van 52 miljoen dat hij opspaarde uit meevallende collegegelden en geeft een deel ervan terug om de efficiëncykorting drie jaar lang te compenseren. Vanaf dit jaar mag hij van de wet niet meer aan collegegelden komen. Maar ook het risico van tegenvallende inkomsten ligt voortaan bij de

universiteiten. En het reservepotje is leeg.

De nieuwe plannen om het leerrecht van studenten te beperken, zijn maar deels in de begroting verwerkt. De uitwerking volgt later maar netto hoeven ze geen geld op te leveren, is de filosofie. Uitzondering is de bezuiniging die volgens de vorige begroting uit de 27-plusmaatregel moest komen. Die keert nu in een ander vorm terug. Bepaalde groepen 27-plussers mogen toch op staatskosten meedoen. In plaats daarvan wordt het stapelen van studies beperkt. De maatregel moet in het hele hoger onderwijs op termijn nog steeds 69 miljoen aan besparingen opleveren, maar het aandeel van de universiteiten is verhoogd van 23 naar 34,5 miljoen.

Ook organisaties zoals de akademie van wetenschappen (KNAW) en onderzoeksfinancier NWO blijven in de onderwijsbegroting niet gespaard. De stevigste tik krijgen ze door een van de 'generale maatregelen' van de overheid: alle subsidiebedragen in de rijksbegroting worden de komende tijd jaarlijks met een procent gekort. Omdat hun budget geheel als subsidie geldt, zijn deze organisaties in 1997 dus vier procent (resp. 4 en 18 miljoen) armer. Daarbij komen nog enkele kleinere ingrepen.

HOP, Frank Steenkamp

Universiteit moet tekort van 3,3 miljoen zelf bijpassen

Nieuwbouw Randwyck te duur uitgevallen

De nieuwbouw op Randwyck: met een budget van 138 miljoen werd voor 141,3 miljoen gulden gebouwd (foto Nelis Tutkey)

De kosten van de nieuwbouw op Randwyck zijn 3,3 miljoen gulden hoger uitgevallen dan de 138 miljoen die het ministerie van onderwijs beschikbaar had gesteld voor de bouw en de inrichting. De universiteit zal zelf moeten opdraaien voor het tekort. Oorspronkelijk was het deficit nog groter, namelijk 5,4 miljoen, maar het ministerie nam begin deze maand ruim 2 miljoen gulden als nog voor zijn rekening.

In een rapport over het financieringstekort, dat aan de universiteitsraad is aangeboden, schrijft het college van bestuur dat de overschrijding van het budget met 2,4% binnen de grenzen blijft van wat in de bouwwereld als een acceptabele marge wordt beschouwd. Niettemin zegt het college verrast te zijn door het tekort, dat pas op het laatste moment aan het licht kwam: „In gesprekken eind 1992 leek het tekort maximaal f 2.000.000 te zullen gaan bedragen, exclusief de extra bijdrage van O&W,” staat in het rapport. Dat het tekort pas op het laatste moment, in maart dit

jaar, zichtbaar werd, wordt toegeschreven aan het geheimhouden van het 'budgetboek', waarin de bedragen genoemd worden die voor ieder onderdeel van de bouw beschikbaar zijn. De inhoud van het boek is slechts bij drie mensen bekend om te voorkomen dat aannemers en leveranciers hun prijzen afstemmen op het beschikbare budget.

Uit een analyse van de overschrijding, die op verzoek van het college is opgesteld door het adviesbureau Berenschot Osborne, blijkt dat een groot aantal oorzaken zijn aan te wijzen. Tot de 'normale' oorzaken behoren de veranderingen in het programma van eisen, die het gevolg zijn van lacunes in het programma en van onvoorziene omstandigheden. Zo zijn tijdens de bouw nog een aantal aanvullende wensen van de toekomstige gebruikers gehonoreerd, die bij elkaar meer kosten dan de post meer/minderwerk toeliet. Omdat de aanbestede bedragen ruimschoots binnen het budget bleven (er was sprake van een positief saldo van 11,3 miljoen) was er een stemming ontstaan van 'er is nog wat ruimte', schrijft Berenschot. Het college van bestuur geeft toe dat er ook menselijke fouten zijn gemaakt door het projectmanagement. In het Berenschot-rapport worden als voorbeelden genoemd het meerwerk laboratoriummeubilair (kosten

340.00 gulden) en de 'wijziging honden-uitloop CPV als gevolg van communicatiestoornis f 48.000'.

Achteraf bezien is de manier waarop het management van het project was georganiseerd, niet optimaal geweest, erkent het college in zijn rapport aan de universiteitsraad: „De voornaamste les die het college van bestuur verbindt aan één en ander is het in de toekomst onderbrengen van het projectmanagement van dit soort in de bestaande lijn-organisatie.” Nu was er een ongebruikelijk onderscheid gemaakt tussen een 'hiërarchische' en een 'functionele' verantwoordelijkheid. De eerste was in handen van het college zelf, de tweede in handen van de dienst Huisvesting. Verder was er een Interfacultair Bouwoverleg (IFB) in het leven geroepen als overlegplatform tussen faculteiten en college, maar daar werden voorbijgaand aan de formele regels weldra besluiten genomen. Daardoor werd het projectmanagement opgezaagd met onvoorziene problemen. Het college belooft op dat punt beterschap, maar voegt daar meteen aan toe dat het uitgesloten kan worden geacht dat binnen afzienbare tijd nog eens project van deze omvang gerealiseerd zal worden.

Jacques Herraets

Profileringfonds

(vervolg van pagina 3)

voorbeeld op de student-assistenten-schappen, verklaarde Muysken. De faculteitsdecaan liet zijn opmerkelijke verklaring voorafgaan door een exposé over de voorgeschiedenis van deze aanpak. Het probleem dateert van dit voorjaar, toen de faculteit bot ving bij het college van bestuur en de universiteitsraad. Men hoopte namelijk op een overbruggingsfinanciering voor de kosten van de nieuwe studierichting Internationale Bedrijfskunde. Het rijk keert immers pas bijna anderhalf jaar na binnenkomst van de nieuwe studenten de bijbehorende gelden uit. Tot voor kort werden zulk soort gaten gefinancierd uit de centrale universitaire begroting, maar met ingang van 1994 dreigde die post te omvangrijk te worden, reden waarom het college besloot om alleen nog maar in strikt afgepaste vorm voor te financieren. De eerste lichting zou volledig betaald worden, maar voor de tweede lich-

ting studenten, die in september '94 begint, zou men uitsluitend geld krijgen voor die vier maanden van het jaar dat ze er werkelijk zijn, en niet voor het gehele jaar zoals voorheen de gewoonte was. Minder geld voor een faculteit in uitbouw dus. Voor economie was dat een tegenvaller die volgens het faculteitsbestuur een tekort van ongeveer vijf ton veroorzaakt. Volgens Muysken voelde het college zich na de ruzie-achtige discussies met de faculteit lichtelijk ongemakkelijk over de financiële achterstand waarin het de economie gemanoeuvereerd zou hebben. Tegen die achtergrond werd hem een oplossing aan de hand gedaan. Muysken: „Het college zei: doe nu maar een hoop aanvragen bij het profileringsfonds, dan kun je met de uitkeringen daaruit je tekorten wegwerken.”

Collegelid dr. K. Dittrich ontkent deze lezing ten stelligste. Ten eerste heeft de faculteit helemaal geen echt tekort, vindt hij. Alleen ten opzichte van wat men ver-

wachtte is dat het geval. Ten tweede heeft hij, noch een ander collegelid, ooit gesugereerd dat het profileringsfonds benut zou kunnen worden om begrotingstekorten mee aan te zuiveren. Dittrich: „Wij zullen het eerste jaar van IB en een deel van tweede uit de instellingsreserve financieren. Ik heb wel gezegd dat ze voor de voorbereiding van de rest van de studiejaren een beroep op het profileringsfonds konden doen omdat dat mede daarvoor bedoeld is. Dat is alles.”

Overigens is niet het college van bestuur maar het college van decanen verantwoordelijk voor de uitkeringen uit het profileringsfonds. Dit fonds omvat het equivalent van 1,5% van de personele begroting van de RL. Op dit moment is dat ongeveer 1,6 miljoen gulden. Vanwege verplichtingen aan langerlopende projecten resteert er voor het begrotingsjaar 1994 nog circa vijf ton.

Wammes Bos

Zomerklus

Nog voor de opschudding over bijklussende wetenschappers in alle bevigheid lostbarstte, hadden mijn drie collega's en ikzelf onze zomerklus al rond. Nu wij door alle ophef rond de bijverdiensten echter genoodzaakt zijn de contractueel overeengekomen publicatie geen doorgang te laten vinden, hebben we besloten onze onderzoeksresultaten, geheel belangeloos, via de Observant prijs te geven.

Op de kleine, vervaarlijk hellende, Zuid-Limburgse weggetjes die buiten de zomerse periode slechts gevloek van zwoegende milieu-freaks (op hun fiets de 15 kilometer woon-werk-traject aflegend) uitlokken, vindt u vanaf pakweg 15 mei, dicht op elkaar gepakt, de Mergelland-toeristen. Deze bevolkingsgroep was onderwerp van onze studie, die wij zouden uitvoeren voor de ANWB, een organisatie die een belangrijke rol speelt in het behagen van deze doelgroep.

De Mergelland-toerist is van een apart karakter. Terwijl bij onze controlegroep de zon leek uit te nodigen om op de fiets te stappen, en de regen juist het autogebruik aanmoedigde, beantwoordt de Mergelland-toerist niet aan deze algemene gedragsregel. Hoe feller de zon, hoe massaler hij (m/v) zich in de auto stort.

Behalve de milieu-overlast in de vorm van de uitstoot van een niet geringe hoeveelheid broeikas-gassen, bezondigt de Mergelland-toerist zich aan een heel scala van andere vormen van overlast. Het meest in het oog springend is wellicht de verkeersoverlast. Volop genietend van de schilderachtige omgeving ("Helemaal niet Nederland, hè", is het cliché waaraan de Mergelland-toeristen elkaar herkennen), toert men door het landschap. Daarbij ligt de snelheid nog vrij hoog, want bij 50 km in het uur gaat zo'n beuvelandschap toch al snel vervelen.

Bij het verdelen van de aandacht over de toeristische objecten alsmede de mede-ingeblikten, komt het overige verkeer er bekaaid vanaf. Tijdens enkele fietstochten die ik met mijn collega's maakte om de Mergelland-toerist te observeren in zijn (m/v) biotoop, heb ik dan ook een aantal malen een veelbelovende wetenschappelijke carrière ternauwernood zien ontsnappen aan een noodlottig einde op de motorkap van een Japanse automobiel.

Een van onze werkhypothesen handelde over de relatie tussen de vergrijzing en het Mergelland-toerisme. Als u (in tegenstelling tot ons, wij nemen als goede wetenschappers immers een geheel onbevooroordeelde stelling in) gedacht had dat het overgrote deel van onze doelgroep de senioriteitsleeftijd reeds bereikt heeft, dan heeft u het goed mis! Ons onderzoek toonde namelijk aan dat het vooral gaat om gezinnen met kinderen, die om de een of andere reden de twee weken Spanje niet kunnen bekostigen. Getergd verlaten ze bij het eerste ochtendgloren hun blokkendoos, om tot het avondrood te genieten van ijs, cola, een toeristen-menu, en de mooie Limburgse tongval.

Opvallend in het Mergelland-geweld is de rol van onze opdrachtgever, de Anti-Nederlandse Wielrijders Bond, die, met overheidssubsidie, een belangrijke voortrekkersrol vervult. Deze ANWB heeft immers de welbewuste Mergellandroute uitgestippeld, het traject bij uitstek voor onze doelgroep. Dit concept, dat in de begintijd nog niet zo aansloeg door de geringe automobiliteit van de Nederlandse samenleving, vormt nu een van de belangrijkste speerpunten in het zgn.

"binnenlandse diensten-pakket" van deze organisatie, een strategisch concept dat mede op basis van eerdere onderzoekscontracten met onze groep tot stand gekomen is. De opzet om stukje bij beetje Zuid-Limburg voor hun Anti-Wielrijders-zaak te winnen lijkt dan ook dankzij onze wetenschappelijke inspanningen thans vrijwel geheel gerealiseerd.

Op sommige plaatsen in het traject vormen zich tijdens het hoogtepunt van het seizoen spontaan files. Deze unieke kans wordt door de doorgewinterde Mergelland-toerist direct aangegrepen om de picknick-mand en de uitklapbare tuinstoelen toe te passen. In de herm ontvouwt men deze attributen, onderwijl de 5-deurse automobiel met open deuren op de weg parkerend ("om hem een beetje te laten doorluchten"). Slechts de échte professional ziet echter in deze gevallen kans om de barbecue aan de gang te krijgen in de weinig beschikbare tijd.

En juist hier zagen wij als creatieve wetenschappers weer een belangwekkende mogelijkheid om door middel van een klein contractje de zaak van de wetenschap in het algemeen, en die van de marktgerichtheid van onze instelling in het bijzonder, te behartigen. Over het concept van de Turbo-barbecue, waarmee de Mergelland-burger (door onze collega's bij geneeskunde ontwikkeld) met behulp van de door de catalysator glippende broeikas-gassen voor consumptie gereed gemaakt wordt, hadden wij al vergaande contacten met de onderzoeksafdeling van een Limburgs-Zweeds-Japans-Franse automobiefabrikant.

U begrijpt natuurlijk dat in het kader van dit project enkele aardige studiereizen langs de diverse R&D-afdelingen te realiseren zouden zijn geweest. Helaas hebben wij in verband met de vijandige atmosfeer rond dit soort activiteiten ook van dit project moeten afzien...

Bart Verspagen

Studentenzaken heeft geen tijd meer voor buitenlandse studenten

Mensen met een buitenlands diploma die een reguliere studie aan de Rijksuniversiteit Limburg willen volgen, worden onvoldoende opgevangen. Door tijdgebrek van een speciaal aangestelde medewerkster kan lang niet iedere potentiële student goed worden geholpen en haken capabele mensen vroegtijdig af. Bovendien ontbreekt een duidelijk beleid dat vertelt wie wel en wie niet mag worden toegelaten. En tot overmaat van ramp wordt de functie van de speciaal aangestelde medewerkster binnenkort opgeheven.

Gemiddeld kloppen er per jaar tussen de zeven- tot achthonderd mensen met een buitenlands diploma bij de RL aan. Het zijn Irakezen, Amerikanen, Belgen, Duitsers of Nederlanders met een buitenlands diploma die in Maastricht een reguliere studie willen volgen. Een groot deel van de aanvragen, circa tweederde, is niet relevant en wordt met een vriendelijk briefje waarin staat dat de vooropleiding absoluut onvoldoende is, afgedaan. De rest van de kandidaten stuurt een buitenlands diploma of het internationaal baccalaureaat op. Het niveau van deze officiële papieren wordt sinds september 1991 beoordeeld door de 'medewerkster opvang buitenlanders' die is verbonden aan het studentendecanaat van de dienst studentenzaken.

Voor die tijd was er geen officiële opvang geregeld. Beleid dat vertelt wie wel en wie niet moet worden toegelaten, was in 1991 evenmin uitgestippeld. Nu, twee jaar later, staat er nog steeds niets vast. Belangrijkste oorzaak is tijdgebrek, vertelt de medewerkster opvang buitenlanders drs. A. Deelman, die vindt dat beleidsadviesing op het gebied van buitenlandse diploma-houders tot haar impliciete taken behoort. Haar baas, het interim diensthofd drs. B. Niessen denkt daar anders over. Volgens hem is het niet de taak van studentenzaken om beleid op het gebied van internationalisering te ontwikkelen. "SZ heeft op dit gebied niet meer dan een volgende functie. Beleidsvoorbereiding is een zaak van de dienst Instellingsstrategie en Internationale Samenwerking (Istis). Wij moeten de buitenlanders alleen maar inschrijven."

Selectie

Deelman deed de afgelopen twee jaar echter meer dan alleen inschrijven. Zij selecteerde ook, en wel aan de hand van een zelf ontworpen selectieschema. Zij beoordeelde op de eerste plaats of de diploma's gelijkwaardig waren aan het VWO-diploma, de toelatingseis voor een Nederlandse universiteit, bekeek daarna of de buitenlander de Nederlandse taal voldoende beheerste en zocht vervolgens uit of hij langer dan twaalf maanden in Nederland kon en mocht verblijven. Normaal krijgt een aankomend student uit het buitenland die minimaal f13.000,- op zak heeft (het bedrag dat gelijk staat aan een jaar studiefinanciering), een verblijfsvergunning voor één jaar om zich voor te bereiden op de academische studie. Deze voorbereidings-tijd waarin de student taallessen krijgt en vakken als wiskunde en natuurkunde worden bijgespijkerd, blijkt echter vaak te kort. Mensen die langer kunnen blijven, zoals bijvoorbeeld vluchtelingen en tweede generatie migranten, hebben daarom meer kans om ook daadwerkelijk een universitaire studie te gaan volgen. Dit academisch jaar startten er uiteindelijk zo'n tachtig

'buitenlandse diplomahouders' met een studie aan de RL. Zestig van hen waren Belgen, Duitsers en mensen met een diploma van een erkende internationale middelbare school. De overige twintig behoren tot de categorie met afwijkende diploma's, de mensen voor wie veel uitgezocht moet worden.

Het selectieschema werkte tijdsbesparend, maar ondanks dat kon Deelman de stroom aanvragers het laatste jaar niet aan en werd niet iedere potentiële student afdoende geholpen. De vraag om structureel extra formatie werd niet gehonoreerd. In plaats daarvan kwam diensthofd Niessen met het voorstel om dan maar op postzegel te gaan selecteren en alleen de makkelijke gevallen (lees Europeanen) te behandelen: "Wij hebben onvoldoende menskracht en daarom moet je prioriteit geven aan de grote bulk van gemakkelijke gevallen." Dat zette niet alleen bij de medewerkster kwaad bloed, maar ook bij het hoofd van Bureau Internationale Samenwerking, drs. H. Aarts. "Ik vind het volstrekt bezopen als mensen op postzegels worden geselecteerd. Dat is een nauwelijks te verteren punt, want juist de zwakke groepen zoals vluchtelingen en allochtonen met gehavende vooropleidingen zijn per definitie moeilijke gevallen." In de faculteit gezondheidswetenschappen kregen de Programme Director van de Maastricht School of Public Health, dr. E. de Leeuw en de Managing Director van de Masters of Health Professions Education, drs. I. Kokx, directeuren van respectievelijk een post-doc opleiding en een vrij doctoraalprogramma die het vooral moeten hebben van de instroom van buitenlanders, ook lucht van het laatste plan rondom de opvang van buitenlanders. Zij schreven vorige week een brief aan het bestuur van gezondheidswetenschappen waarin geklaagd wordt over de opvang van buitenlanders door de dienst studentenzaken die "verre van efficiënt" zou zijn. "Bovendien", zo schrijven de twee directeuren, "gaat de prioriteit van de internationale studentenrecrutering, zoals vastgesteld door het diensthofd, thans uit naar 'kansrijke landen' (dit zijn met name West-Europese landen). Zoals bekend bij Uw bestuur bevinden zich in deze landen niet uitsluitend doelgroepen van MHPE noch MSPH. Een en ander heeft geleid tot talrijke communicatiestoornissen, gebrekkige studentenondersteuning en mogelijk een tijdelijk verlaagde studenteninstroom." Of het faculteitsbestuur hier iets aan wil doen, vragen De Leeuw en Kokx.

Uithangbord

Inmiddels is de situatie nog slechter geworden dan de briefschrijfters al dachten. Het diensthofd van SZ heeft deze week de experimentele functie van 'medewerkster opvang buitenlanders' opgeheven. En dit terwijl de functie nog niet is geëvalueerd. Bovendien ligt er net een discussienota over de toekomst van het hele studentendecanaat bij de faculteitsdirecteuren op het bureau. Op dit punt heeft het diensthofd de uitkomst daarvan kennelijk niet willen afwachten. Deelman heeft nog tot einde van dit jaar een tijdelijke aanstelling van 0,4 fte, dus het werk komt niet meteen stil te liggen. Daarna gaat het grootste deel van de oorspronkelijke 0,5 aanstelling als het aan Niessen ligt over naar Bureau Internationale Samenwerking, een onderdeel van Istis. Daar hoort deze functie thuis, vindt hij, want deze dienst heeft in tegenstelling tot SZ wel kennis van internationalisering. Daar heeft men de expertise om een selectiebeleid te ontwikkelen, een voorbereidend jaar voor buitenlanders te organiseren en de registratie te automatiseren. Allemaal zaken die de afgelopen twee jaar zijn blijven liggen.

Het hoofd van bureau internationale samenwerking Aarts weet echter niets van deze plannen. Bovendien vindt hij net als Deelman dat de opvang van 'buitenlandse diplomahouders' heel goed binnen het takenpakket van studentenzaken past. Er is volgens hen wel een verwevenheid met internationalisering, maar het gaat toch uiteindelijk om voorlichting aan studenten over vooropleidingseisen, inschrijvingsduur, studiefinanciering en studiekeuzegesprekken. Bovendien is internationalisering in hun ogen niet alleen iets voor Istis en de

internationaliseringsmedewerkers per faculteit. Internationalisering vormt toch samen met het probleemgestuurd onderwijs het uithangbord van deze universiteit. Aarts: "Dan moet het ook in de hele universiteit terug te vinden zijn. Het is dus hoog tijd dat studentenzaken zich daarop be-raad."

Annechien Deelman: we kunnen toch niet op postzegels selecteren (foto Nelis Tutkey)

Riki Janssen

Rebus

Het is een hete zomerdag, een zondagmiddag in de jaren vijftig, en mijn vader burkt als een witte vlek in het groen van de tuin, in het grijs van de tijd. Ik weet niet wat hij daar doet; hij weet niet wat ik hier uitspook. Waar ik sta, liggen stenen. Ik denk niet dat de tuin nog bestaat. Toen mijn vader nog geen witte vlek was, maar een man van mijn leeftijd, in een broek met bretels en een gesteven hemd met brede stropdas, liepen wij na het zondagse eten meestal de tuin in. Daar rookte hij zijn sigaar: een van de vijf uit het papieren zakje met de rebus. Mijn vader kocht zijn sigaren los; hij rookte er twee of drie per week. Met sigarenrook kruidde hij de zondag. Maar liefst in de open lucht, tot tevredenheid van mijn moeder. Mijn moeder schuilt achter de witte gordijnen van de straat. Op het sigarenzakje zag je een rebus, populair hierogliefenschrift. Tekeningetjes, afgewisseld met hier en daar een letter. Een wiel minus de letter l; riet, vergezeld van de mededeling r = n; een heg, maar b = w, twee = tekens; de letters g en e, gevolgd door de afbeelding van een zoen - twee kussende monden - en de aanwijzing oe = ie.

De wonderlijke relatie tussen taal, of letters, en stukjes werkelijkheid. Over het verschijnsel rebus valt iets moois te schrijven. Mijn vader burkt als een witte vlek in het groen van de tuin. Ik weet niet wat hij daar doet. Ik leid woorden uit hem af. Het is de tijd van de coloradokever, die massaal neerstrijkt op het aardappelloof en alles kaalvreet. Een bijbelse plaag. Egypte is niet ver. De rebus bewijst het. Mijn vader vangt de kevers met gemak. Hij rookt een sigaar en schudt de gevleugelden zo van het blad in het nu lege zakje. Daarna worden de tekens samen met hun levende inhoud verbrand. Ik kan er niet naar kijken. Wat ik nog wel eens wil zien, is hoe mijn vader vlinders ving. Dat deed hij voor mijn plezier. Ze werden ook weer vrijgelaten. Het geheim was een witte zakdoek. Die werd voorzichtig over de koolwitjes heen geworpen. In mijn herinnering werpt een witte vlek een witte vlek over een witte vlek. De eerste staat gebukt, de tweede daalt, de derde sladdert. Soms maakte mijn vader vier knopen in zijn zakdoek, één aan iedere hoek. Dan was het snikheer in de tuin en legde hij de witte zakdoek als een mutsje op zijn hoofd.

Wiel Kusters

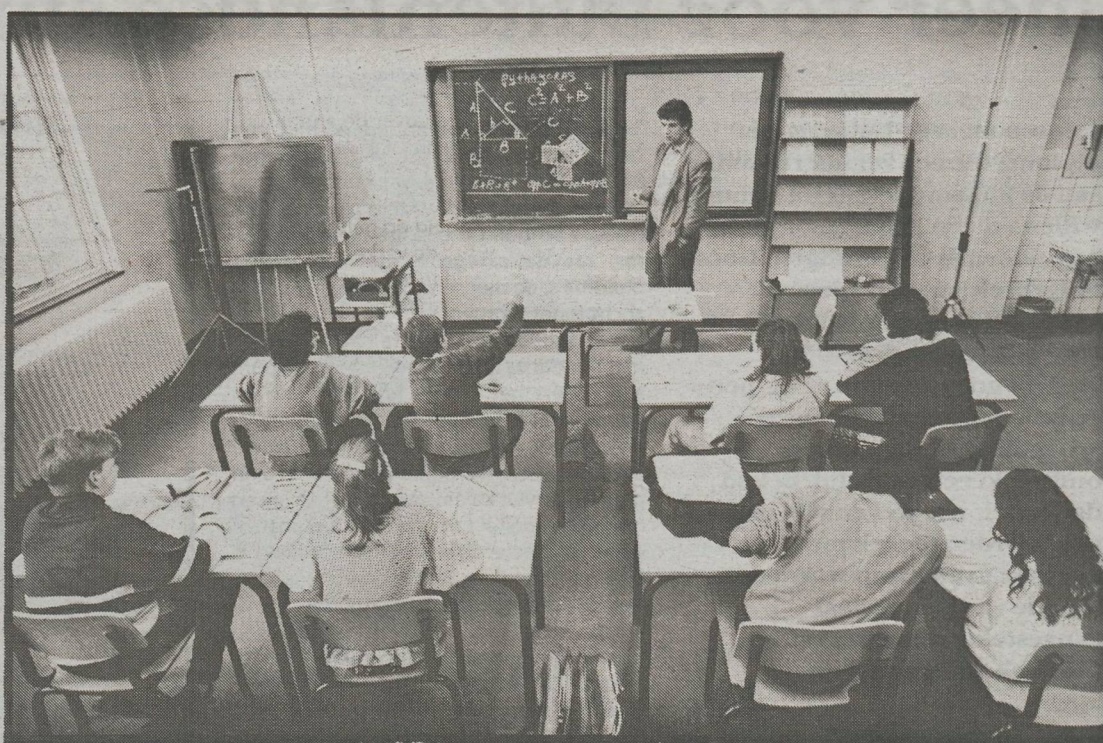
Onderwijs sluit slecht aan op arbeidsmarkt door gebrekkige informatie

Ondanks alle moeite die wordt gedaan om scholieren tot een juiste studiekeuze te begeleiden, gaat er vaak iets mis. Het overgrote deel van hen (83%) probeert een zodanige opleiding te kiezen dat zij straks een reëel uitzicht hebben op een baan die aansluit bij hun diploma. Toch lijkt het niet overdreven om te zeggen dat achteraf gezien zestig procent van de gediplomeerden zijn kansen verkeerd heeft ingeschat. Als zij na hun studie of opleiding werkelijk zien wat zij waard zijn op de arbeidsmarkt, komt dertig procent tot de conclusie dat men de kansen te hoog heeft aangeslagen terwijl eenzelfde percentage meent dat men te sombere verwachtingen heeft gehad over de kans op werk.

De 'mismatch' tussen verwachting en werkelijkheid is voor dr. Lex Borghans van het Researchinstituut voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) aanleiding geweest om te onderzoeken met welke instrumenten er een beter evenwicht kan worden bereikt tussen de behoefte van de arbeidsmarkt en het aanbod van nieuwe geschoolden. In zijn proefschrift 'Educational Choice and Labour Market Information', waarop hij vorige week is gepromoveerd, komt Borghans tot de conclusie dat de arbeidsmarkt niet doorzichtig genoeg is. Het verstrekken van de juiste informatie over de toekomstige behoefte aan opgeleiden zou de markt veel beter kunnen laten functioneren dan nu het geval is. Vraag en aanbod kunnen in evenwicht blijven zonder afbreuk te doen aan de volledige studievrijheid, is de conclusie van Borghans. Lapmiddelen als het beperken van de toegang tot al te populaire studies of het stimuleren van impopulaire richtingen hebben ongewenste neveneffecten, zegt

Borghans. Zelfs bij een betrekkelijk eenvoudige opgave als het niet teveel en niet te weinig opleiden van onderwijzers gaat er van alles mis. De behoefte van de markt is met behulp van demografische gegevens en het voorspellen van de vervangingsvraag snel uit te rekenen, maar als morgen de minister besluit de klassen groter te maken, kunnen er grote overschotten ontstaan. Dat kan weer als gevolg hebben dat de onderwijzersopleidingen zozeer uit de gratie raken, dat er jarenlang nauwelijks iemand de opleiding wil volgen. Maar als na tien of vijftien jaar een dreigend tekort aan onderwijzers wordt gemeld, kan er plotseling weer een stormloop op die opleiding ontstaan: zo werkt de 'varkenscyclus'.

De studie van Borghans, die zelf een opleiding heeft gehad als econometrist en filosoof (en daar geen spijt van heeft), is strikt modelmatig: „Het zou mooi zijn geweest als we een goed geïnformeerde en een slecht geïnformeerde groep empirisch hadden kunnen vergelijken, maar dat zou erg veel tijd hebben gekost om die te volgen en bovendien is de werkelijkheid te complex voor een dergelijk experiment.” Nu vergelijkt hij gangbare econometrische modellen, die gebruikt worden bij het voorspellen van de vraag naar opgeleiden. Die gaan ervan uit dat het kiezen van een opleiding het resultaat is van een rationele afweging. Maar volgens Borghans hebben die modellen als grote tekortkoming dat zij uitgaan van de veronderstelling dat alle studiekeuzers over juiste informatie beschikken, daar rationele verwachtingen op baseren en dan een juiste keuze maken. De modellen houden er te weinig rekening mee dat de informatie vaak niet klopt en de verwachtingen dus niet rationeel zijn. Als alternatief heeft Borghans een model ontwikkeld, waarin rekening wordt gehouden met twee soorten onzekerheid: niemand kan de van buitenaf komende invloeden voorspellen en de studiekeuzer is zelf een gebrekkige voorspeller van zijn kansen. Bij een toetsing van het model aan het keuzegedrag van een groep LTS-leerlingen heeft Borghans geconstateerd dat hoe moeilijker het wordt een rationele

verwachting te berekenen, hoe naïefer de keuze wordt. In dat soort gevallen slaat dus de varkenscyclus weer toe: „Er zijn zoveel richtingen in het lager beroepsonderwijs. De kans dat je daar misprijkt, is al erg groot. Bovendien zit je heel sterk aan je keuze vast. Vandaag is de werkgelegenheid in de bouw goed, morgen is het weer de metaal, maar daar kun je niet naar overstappen als je als metselaar of timmerman bent opgeleid.” Dat zou alleen al een pleidooi moeten zijn om bredere opleidingen te verzorgen: „Bredere opleidingen hebben in dat opzicht een voordeel, hoewel men daar weer minder is toegerust voor een specifiek beroep,” vindt Borghans. „Afgelopen jaar blijft het een eerste vereiste om volledige en eerlijke voorlichting te geven. Daarmee is het maatschappelijk belang het meest gediend. Je bereikt niet alleen een beter evenwicht tussen vraag en aanbod, maar je zorgt er ook voor dat de juiste man of vrouw op de juiste plaats terecht komt.”

Borghans denkt dat zijn model zelfs zo ver is door te trekken, dat hij de numerus fixus bij medicijnen kan worden afgeschaft. „Er zal wel even een chaos ontstaan als je de inschrijving plotseling vrij laat, maar dat herstelt zich heus wel als aankomende studenten inzien hoe klein hun kans op werk is. Wat we nu bereiken hebben met de numerus fixus dat de concurrentie in de gezondheidszorg is uitgeschakeld en dat er gigantische salarissen worden verdiend.” Belgische toestanden (afgestudeerde artsen die niet tot een vervolgoopleiding zijn toegelaten, vestigen zich vrij als huisarts en zien vaak niet meer dan twee of drie patiënten per week) kunnen Borghans niet van de wijs brengen: „Het zou veel efficiënter zijn de salarissen van artsen te halveren of hun machtspositie grondig terug te dringen dan een numerus fixus in te stellen. Ik denk dat de belangstelling dan vanzelf zou teruglopen.”

Een onderwijzer met een baan: ontsnapt aan de varkenscyclus (foto Nelis Tutkey)

Jacques Herraets

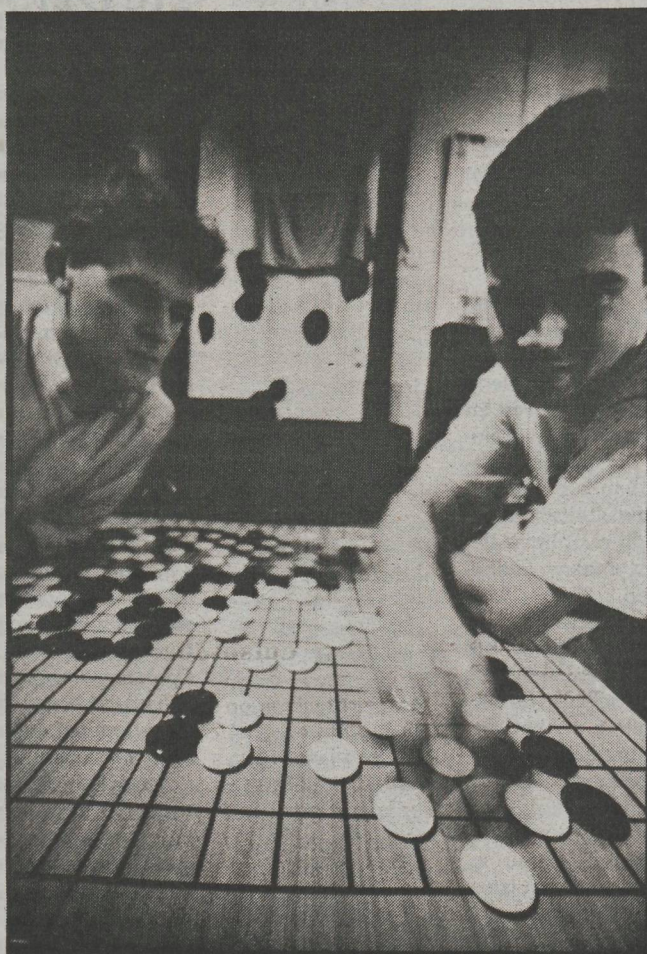
Go (where the action is)

Gezeten achter het go-bord kom je in harmonie met jezelf. Je gaat op in het spel, het hart bonkt en ongemerkt schuif je naar het puntje van je stoel. Trillende handen leggen de stenen neer: heel subtiel met de steen geklemd tussen de nagel van de wijsvinger, en de top van de middelvinger. Op de zwarte stenen zijn duidelijk zweetafdrukken te zien. Go is niet zomaar een denksport zoals schaken of dammen. Go is psychologische oorlogvoering op een bord van 19 bij 19 velden, met een bak steentjes als wapen.

De spelregels zijn zo simpel dat je ze in een uurtje kunt leren. Maar het spel echt onder de knie krijgen duurt een leven lang. Go is een soort landveroverij. De stenen, die niet verschoven mogen worden, vormen legers. De stenen legers veroveren gebied, en breken tegelijkertijd de linies van de tegenstander. Degene die aan het einde het meeste bord heeft veroverd is de winnaar.

De wekelijkse speelavond van de subvereniging van KoKo bevestigt meteen een vooroordeel: vrouwen en denksport, dat gaat niet samen. De club telt twaalf leden waaronder één vrouw. Voorzitter Joke Osinga (21), derdejaars rechten, doet zijn best om vrouwen voor zijn clubje te winnen, maar de meeste studentes denken dat je voor Go een intelligente geitenwollensok met louter beta-interesses moet zijn. „Oh, jullie gaan weer nadenken?“, zeggen ze als de jongens hun go-zaaltje in de KoKokroeg opzoeken.

De leden van KoKo-Go zijn geen inzichtzelfgekeerde sandalen, maar ze denken wel meer na over hun sport dan de gemiddelde voetballer. Durk Berks (19), tweedejaars geneeskunde, hecht bijvoorbeeld sterk aan de filosofie achter go. De strategie die je op het bord uitstippelt met de stenen komt volgens hem overeen met beslissingen die je in het dagelijks leven moet nemen. Bijvoorbeeld in een discussie. Je geeft je gesprekspartner op het ene punt gelijk, terwijl je hem daarna op een ander punt flink onderuit haalt. Een kwestie van geven en nemen die ook bij go heel belangrijk is. Eddy Davelaar (19), eerstejaars GW, ziet het allemaal wat nuchterder: „Als ik dat bord zie ga ik echt niet zitten filosoferen over leven en dood, hoor”. In Japan, het land waar de sport zo'n vierduizend jaar geleden geïmporteerd werd uit

Go'ers doen het met stenen (foto Nelis Tutkey)

Korea, doet men dat wel. „Go is als het leven zelf”, zegt men daar. Je karakter komt tot uiting in je spel. Een ambitieuze go'er speelt wild en verspreid over het veld, terwijl een angstige speler zijn steentjes ophoopt in een hoekje. Maar alle spelers hebben gemeen dat voor hen winnen op de tweede plaats komt. Het maken van mooie vormen op het bord is het belangrijkste. Niet overal zomaar wat klompjes stenen, maar mooie harmonieuze vloeiende legers die de tegenstander langzaam maar zeker opjagen en insluiten. Een echte go'er kan dan ook helemaal beroerd worden van een lelijke zet van zijn tegenstander. Alsof het werk van een kunstenaar zomaar wordt besmeurd. Maar dit soort lichtgeraakt vinden je alleen op het niveau van de Jim Couriers en de Dennis Bergkampen van de go-wereld. In Japan draaien dit soort spelers mee in een profcircuit, waar de tonnen aan prijzengeld de spelers om de oren vliegen. Deze go-goden zijn volgende zomer in Maastricht te bewonderen tijdens de Europese kampioenschappen go. Omdat ze Japanners zijn doen ze natuurlijk niet mee aan het EK, ze komen hier om de Europeanen, die het spel pas zo'n vijftig jaar kennen, eens een lesje go te leren.

Dan zul je zien dat het spelletje nog niet is afgelopen als de winnaar bekend is. De spelers vegen hun kunstwerk van het bord en beginnen met het naspelen van de partij terwijl ze discussiëren van „had ik maar zus, en waarom deed jij niet zo”. Van zet tot zet weten de spelers hoe het spel verliep. Een go'er overweegt elke zet die hij doet zo diepgaand dat het in zijn gebeugen gegrift staat. Tot mijn verbazing kunnen de Maastrichtse go'ers dat ook. Durk, winnaar van de avond met 21 punten, speelt de partij na met Merijn: „Toen deed ik dit en toen pakte jij de hoek en daardoor kon ik hier weer een leventje maken terwijl jouw zwarte een doodje werd.” Onbegrijpelijke taal voor iemand die het woord go alleen maar uit de kruiswoordpuzzels kent: een Japanse denksport met twee letters.

Chris van der Grinten

„Een universiteit moet de juiste eisen durven stellen”

Zonder Hoger Onderwijs Voor Velen is kennisland Nederland ten dode opgeschreven, vindt staatssecretaris Cohen. Maar het inflatiespook ligt op de loer. De kwaliteit wordt bedreigd. Cohen zegt het voorzichtig, zijn boodschap is duidelijk: er moet dringend wat veranderen.

„Nee! Het hoger onderwijs blijft zeer nadrukkelijk voor velen. Het idee dat wij terugwillen naar kleine, elitaire universiteiten is geheel onjuist.” Het is vrijdagmiddag even voor vier uur. De persconferentie over het Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan is net achter de rug. Veel nieuws bevatte het stuk niet meer nadat het in de voorafgaande weken vrijwel compleet was uitgelekt. Er is de bewindslieden op Onderwijs, Ritzén en Cohen, vooral veel aan gelegen nog eens de achtergronden van de maatregelen te schetsen. Want daar bestaan volgens hen nogal wat misverstanden over. Staatssecretaris Cohen grijpt de eerste vraag in het interview over de vermeende onttakeling van het Hoger Onderwijs Voor Velen dan ook met beide handen aan om het tegendeel te propageren.

Met een slinkende aardgasbel als enige natuurlijke bron van inkomsten is het van het grootste belang dat Nederland over grote aantallen hoger opgeleiden beschikt. Dus: veel studenten in het hoger beroepsonderwijs en in het wetenschappelijk onderwijs. Daarbinnen doet zich echter een probleem voor, aldus Cohen. De massaliteit aan de universiteiten dreigt ten koste te gaan van de kwaliteit. Er lopen studenten rond die niet in wetenschappelijk onderzoek zijn geïnteresseerd, en de opleidingen hebben zich daar aan aangepast. En ook in het hbo komen studenten terecht die volgens Cohen in feite ergens anders beter op hun plaats zijn, het mbo bijvoorbeeld.

Cohen: „Onze internationale concurrentiepositie loopt gevaar. Wij blinken uit in kennisintensieve handel en produktie. Oost-Europa en het verre Oosten dreigen onze rol over te nemen. Ze bieden tegenwoordig dezelfde kwaliteit terwijl hun prijzen nog steeds een stuk lager liggen. Er is maar één manier om daar iets aan te doen. We moeten nu echt zorgen dat de kwaliteit en het eindniveau van ons onderwijs zo hoog mogelijk zijn. Door uitstekende opleidingen aan te bieden in het hoger onderwijs, waar de studenten het onderste uit de kan halen. Zowel aan de universiteiten als de hogescholen.”

Aanzet

Voor dit kabinet betekent dat onder meer dat beide soorten instellingen hun onderwijs moeten aanscherpen. Meest opvallend is dat het universitaire onderwijs weer meer academisch moet worden. Wetenschap met een hoofdletter W, zoals Ritzén en Cohen het noemen. Geen elitaire opleidingen, maar wel een verzwaring van het wetenschappelijke element, verklaart Cohen. Het mag niet meer zo zijn dat de koppeling tussen onderwijs en onderzoek „pas ergens achter in de studie komt”. Die band moet er vanaf het begin zijn, „zodat een student snel leert wat het betekent om op een wetenschappelijke manier met de stof om te gaan.”

Wie zich in dat academische milieu niet thuisvoelt kan snel z'n biezen pakken. Want dat is een andere voorname pijler van het toekomstige beeld. Scholieren en studenten moeten zo snel mogelijk bij de juiste opleiding belanden, of dat nu een hogere of een lagere is.

In het HOOP pleit Cohen de invoering van twee stromen academisch onderwijs. De ene richting is voorbehouden aan toekomstige aio's, de andere is bestemd voor studenten die zich richten op een beroep waarvoor een wetenschappelijke oplei-

ding „dienstig” is.

Meer concrete ideeën over de aanpassing van het onderwijs houdt Cohen voor zichzelf. „Het gaat ons er niet om voor te schrijven wat precies dient te gebeuren. Wij hebben ingespeeld op geluiden uit de samenleving dat het de verkeerde kant op zou gaan. Daar wilden we niet mee wachten tot de eerste generatie uit de Basisvorming naar het hoger onderwijs komt. Onze opvattingen openen een discussie die zeker nog enkele jaren in beslag zal nemen en die in de komende periode beetje bij beetje gestalte zal krijgen. Je zult ons niet horen zeggen dat bepaalde studierichtingen moeten worden opgeheven, of overgeheveld naar het hbo. Dat is een kwestie van de universiteiten en hogescholen. Wij doen een appél op hen om daar serieus werk van te maken.”

Belonen

Cohen verwacht dat die discussie tot fundamentele veranderingen in het hoger onderwijs zal leiden. Zijn zorgen over de „vervlakking” van universitaire studies worden binnen en buiten het onderwijs alvast gedeeld, is zijn indruk. Vanuit de universitaire wereld zijn hem instemmende brieven gestuurd.

Dat is niet zo vreemd, omdat Cohen de verwachte daling van het aantal studenten in het wetenschappelijk onderwijs financieel wil belonen. Hij wil af van de strikte koppeling tussen het aantal studenten en het budget van een universiteit. Cohen: „Het systeem moet zo werken dat de studenten die zich in wetenschap interesseren naar de universiteiten komen en dat de universiteiten vervolgens de eisen stellen die ze moeten stellen. Dat is de opgave waar we voor staan.” Minder studenten betekent niet een evenredige daling van het budget. Een cruciaal gegeven. Want alle bijval voor meer wetenschap ten spijt zal niet één universiteit studenten buiten de deur zetten of een studie opheffen als dat geld kost.

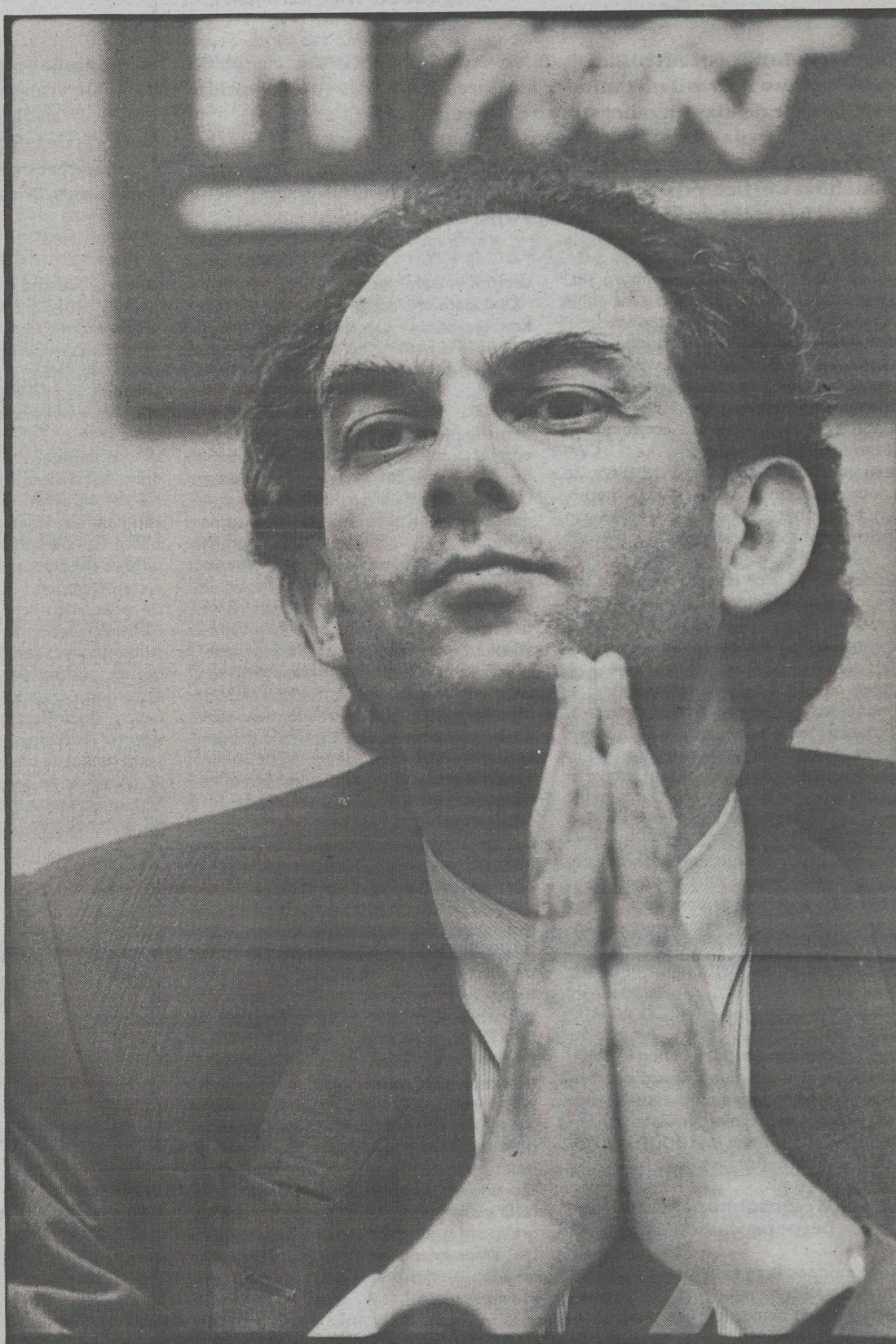
Anderzijds krijgt het hbo er pas geld bij als zich daar veel meer extra studenten aanmelden. Boze reacties uit die hoek wimpelt Cohen lakoniek weg. „Het hbo is bang dat het aan alle kanten wordt afgeknepen. Nee. In het hoofdlijnenakkoord is eind 1990 afgesproken dat het budget niet wordt veranderd zolang het aantal studenten met niet meer dan 10 procent stijgt of daalt. Het hbo komt iets dichterbij die grens. Maar de afgelopen jaren zaten de hogescholen er verder vanaf dan de universiteiten.” Komend najaar wordt het debat over de bekostiging geopend.

Risico

Om een geforceerde herverkaveling van studies tussen hbo en wetenschappelijk onderwijs te voorkomen, hebben verschillende politieke partijen er voor gepleit om één stelsel van hoger onderwijs te vormen met verschillende typen opleidingen. Cohen voelt daar niets voor. „Samenwerking tussen universiteiten en hogescholen is zeker nuttig. We willen daar absoluut geen hoge muur tussen optrekken. Het is de scheiding zoals wij die nu kennen echter op, dan maak je het jezelf onnodig moeilijk. Je zou van alles overhoop halen wat nu goed werkt. Neem het onderzoek: dat is geconcentreerd bij de universiteiten. Die concentratie wordt alleen maar sterker. Als je één stelsel maakt, loop je het risico dat het onderzoek zich weer verdunt. Daar moeten we niet heen.”

Cohen wijst ook naar het buitenland. In Oostenrijk en Australië wordt de vorming van een integraal stelsel volgens de staatssecretaris weer ongedaan gemaakt. In Duitsland is het hbo zo klein dat de universiteiten overstromd worden, en in Engeland heten alle 'polytechnics' nu weliswaar 'university', maar moet je ter plekke bekijken wat er achter dat label schuilgaat.

Er is nog een kwestie die Cohen en Ritzén

in het HOOP met rust hebben gelaten: die van de titel. Opvallend, want als er voor hbo'ers één reden is om over te stappen naar de universiteit, dan is het wel dat daar een titel te verdienen valt. Met wetenschappelijke interesses heeft het veel minder, of zelfs niets te maken. Waarom niet iedereen een titel geven? Cohen knikt. Maar, zegt hij, „dat is iets moois voor de volgende kabinetsperiode. Het ligt ontzettend gevoelig. Wil je daar iets aan doen, dan moet het meer zijn dan een losse flodder. Bovendien is de titel niet de kern van de zaak. Het is bijzaak”

Cursusduur

Meer zicht lijkt er op differentiatie van de cursusduur, nu een aantal technische studies een jaar extra in het vooruitzicht is gesteld. Het beginsel van de uniforme cursusduur in het hoger onderwijs is daarmee losgelaten. Er moet echter niet te vroeg worden gejuicht, waarschuwt Cohen. Van doorslaggevend belang was dat de betrokken studies volgens een rapport in de praktijk al een cursusduur van vijf jaar hebben. Schrappen in de studiestof zou ten koste gaan van de kwaliteit. En, zoals gezegd, een verlies aan kwaliteit is iets wat Nederland zich niet kan permitteren.

Bij andere studies is daarvan vooralsnog geen sprake. Willen de instellingen die discussie toch openen, dan is het aan hen. Cohen: „Wat je je zou kunnen voorstellen is dat de overheid op termijn tegen de instellingen zegt: bekijk zelf maar wat je langer of korter wil maken. Je krijgt er alleen geen extra geld voor. Je kunt de universiteiten en hogescholen best die ruimte geven. Bang voor kwaliteitsverlies ben ik niet. Ze hebben de afgelopen jaren aangetoond dat ze serieus werk maken van kwaliteitszorg. Dat doen de instellingen echt heel goed. Pas helemaal achteraan komt de overheid.”

Dat laatste compliment is voor Cohen ook de reden waarom hij redelijk optimistisch is over het uitblijven van nieuwe bezuinigingen in het hoger onderwijs. „We zijn de laatste jaren redelijk gespaard gebleven. Je ziet aan de concept-verkiezingsprogramma's dat er aandacht is voor de boodschap van het kennisbelang. Iedereen is het er van harte mee eens dat de kwaliteit van het hoger onderwijs over de hele breedte omhoog moet.”

Cohen: „Als je de scheiding tussen WO en HBO opheft, zou je van alles overhoop halen wat nu goed werkt.” (foto Bram de Hollander)

HOP, Pieter Evelein/Frank Steenkamp

„Als je verder wil in het leven is er

Tien tot twintig procent minder studenten, maar niet minder geld. Goed plan, vindt de universiteit: welke onderwijzer wil niet minder kinderen in de klas voor hetzelfde salaris? De vraag is alleen welke leerlingen je de klas uit moet sturen om het gemiddeld niveau op te vijzelen, want dat is wat het HOOP (hoger onderwijs en onderzoek plan) beoogt. Minister Ritzen en staatssecretaris Cohen mikken op de HBO'ers. Dat is dom, zeggen de universitaire onderwijzers. Want de HBO'er studeert even goed, misschien wel beter dan de VWO'er. Dat is discriminatie, zeggen de hoofdmeesters. Want je onthoudt HBO'ers het recht op het beste onderwijs: de universiteit.

Binnen de Rijksuniversiteit Limburg (RL) zijn er drie faculteiten die een aanzienlijk aantal ex-HBO'ers onder hun studentengedeling tellen: economie, gezondheidswetenschappen en algemene wetenschappen. De laatste verzorgt onder andere de opleiding cultuur- en wetenschapsstudies (CWS). In tegenstelling tot economie en gezondheidswetenschappen kent CWS geen aparte faciliteiten voor HBO'ers. Ze moeten gewoon in het eerste jaar beginnen, en dat betekent voor studenten van de lichtingen '91 en later dat ze praktisch de hele opleiding uit eigen zak moeten betalen. Want voor iedere student in het hoger onderwijs geldt, dat hij maar vijf jaar een studiebeurs krijgt. Maar dat was al besloten in 1991. Daar verandert het HOOP niets aan.

Anders dan CWS bieden economie en gezondheidswetenschappen wel zogenaamde 'doorstroomopleidingen'. Bij economie mogen HEAO'ers in het tweede jaar beginnen. Er wordt zelfs over gedacht om ze in het derde jaar te laten starten. Dat gebeurt nu al in Tilburg, waar veel HEAO'ers dan ook naar toe trekken. Gezondheidswetenschappen heeft al sinds enkele jaren speciale opleidingen voor HBO'ers. Zo kan een in het HBO afgestuurde verpleegkundige in twee jaar tijd verplegingswetenschapper worden en kan de fysiotherapeut zich na twee jaar universitaire omscholing bewegingswetenschapper noemen. De doorstromers van de lichting '91 en later zullen het dus een of twee jaar zonder beurs moeten stellen. Dat lijkt nog te doen. De meeste zijn erg gemotiveerd om 'hogerop' te komen en een universitaire studie wordt als een slimme investering gezien. Maar als het aan het HOOP ligt, komen ze er überhaupt niet meer in.

Wetenschappelijk beroepsonderwijs

Eric Mondriaan is zo een doorstromer. Hij studeerde HBO-V, maar het beroepsperspectief stelde hem teleur: "te lage functies, te hoge werkdruk, te weinig aandacht voor de patiënt." Mondriaan is de belichaming van de verschuiving die in het hoger onderwijs heeft plaatsgevonden: HBO'ers komen terecht in MBO-banen en de typische HBO-vacatures worden gevuld door universitair geschoolden. Een HBO-V'er kan verpleegkundige worden. "Het verschil tussen een verpleger en een verpleegkundige is mij niet helemaal duidelijk geworden", zegt Mondriaan. Voor leidinggevende functies komen in het algemeen alleen maar die verpleegkundigen in aanmerking die zich doctorandus kunnen noemen. Eric Mondriaan is nu bijna klaar met het tweejarige doorstroomprogramma verplegingswetenschappen.

Zo blijkt eens te meer dat een universitaire titel een grotere garantie biedt op werk dan een HBO-diploma. Dat is ook de reden waarom veel HBO'ers na het behalen van hun diploma naar de universiteit gaan; voor een soort verlengde beroepsopleiding. Dat moet afgelopen zijn, zegt de regering. Stapelen mag niet meer, stapelen hoeft ook niet meer als de hogescholen en de universiteiten zich ten opzichte van elkaar beter profileren: het HBO als beroepsopleiding, het WO als wetenschappelijke opleiding. In het HOOP wordt dan ook heel nadrukkelijk de term 'kwaliteitsverschil' vermeden, want dat rechtvaardigt nou juist het stapelen. Het gaat om een

verschil in 'karakter'.

"Klinkklare onzin", zegt prof. dr. J. Muysken. De decaan van de economische faculteit is er stellig van overtuigd dat een doctorandus meer te bieden heeft dan een HBO'er. "Met een titel verdien je meer geld. Dat marktmechanisme bewijst dat een academische opleiding beter is dan een HBO-opleiding." Ook vindt Muysken het gewenste karaktersverschil - beroep contra wetenschap - artificieel: "De meeste opleidingen bij economie zijn beroepsopleidingen, net als in het HBO. Ik vind het flauwekul om in het kader van profilering opleidingen als bedrijfseconomie en internationaal management te gaan verwetenschappelijkken. De markt heeft daar absoluut geen behoefte aan, integendeel. Er is juist een grote vraag naar HBO'ers, naast HBO'ers. Wat dat zijn, HBO'ers? Dat zijn alle academici die niet voor de wetenschap hebben gekozen. Negentig procent van de economen dus. Je moet er toch niet aan denken dat al deze uitstekende professionals het onderzoek in duiken?"

Collega-decaan prof. dr. H. Schmidt vindt het om een andere reden ongewenst om HBO'ers te weren van de universiteit. Hij noemt het een aantasting van het recht op onderwijs: "Jarenlang heeft de Partij van de Arbeid strijd gevoerd voor de emancipatie van de sociaal zwakkere. Het onderwijsbeleid was daar een uitvloeisel van: iemand die in eerste instantie naast de prijzen greep kon nog altijd hoog eindigen. Ik ben dan ook enorm verbaasd dat twee PvdA-bewindslieden dit principe zo gemakkelijk verkwanzelen. Als je verder wilt in het leven, dan moet je naar de universiteit. Ook als je eerst een HBO-opleiding hebt gevolgd. Wetenschappelijk onderwijs moet open staan voor iedereen die daar capaciteiten voor heeft. Het weren van HBO'ers is een volstrekt willekeurige ingreep om studentenaantallen te laten dalen. Waar bezuinigd wordt, klappen alle oogkleppen dicht en gelden blijkbaar geen principes meer."

De koninklijke weg

Het is er staatssecretaris mr. M. Cohen veel aan gelegen om de massa-universiteit om te vormen tot een elite-universiteit: "Het opvangen van grote groepen studenten waarvan een aantal niet erg sterk inhoudelijk wetenschappelijk is geïnteresseerd, werkt onherroepelijk door in het onderwijs. Het draagt bij aan een vervaging van de normstelling voor universitair onderwijs", schrijft hij in het HOOP. Om dit te bereiken komt er een strengere selectie vóór de poort (zwaardere VWO-examen) en net achter de poort (bindend studie-advies). Maar de grote klapper zal worden binnengehaald door studenten met een HBO-diploma helemaal buiten de poort te houden. Elf procent van de instromende studenten aan de Nederlandse universiteiten heeft zo'n diploma, dat is veertien procent van het totaal aantal afgestudeerden aan het HBO. Bij de RL heeft bijna 22 procent van de instromers een HBO-diploma op zak.

Met het verbod op stapelen slaat de regering twee vliegen in één klap. Leerlingen zullen alleen nog maar via de rechtstreekse, goedkope, "koninklijke" weg (VWO-WO) de poorten van de universiteit betreden. De duurdere omweg (Havo-HBO-WO) wordt afgeschaft. Er kan dus flink worden bezuinigd. Ten tweede: door een minder

omvangrijke studentenpopulatie - tien tot twintig procent minder dan de huidige ramingen, die uitgaan van een lichte stijging - kan de universiteit nu eens eindelijk ademen en iets gaan doen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Want het totale budget zal gelijk blijven.

Wil de minister het niveau laten stijgen, dan moet hij de universiteit nou net niet de HBO'er afpakken. Dat blijkt uit onderzoeken naar hoe doet de HBO'er het ten opzichte van de andere studenten, die zijn uitgevoerd bij economie en gezondheidswetenschappen.

De economen schrijven in hun rapport *HBO-instromers: beter of slechter?* dat studenten met een diploma HEAO globaal gezien hetzelfde presteren als de restgroep. Op sommige onderdelen zijn ze beter (bedrijfseconomie), op andere slechter (wiskunde, statistiek). Dat laatste komt omdat ze de propaedeuse overslaan en daardoor de aansluiting met het reguliere programma missen.

Bij gezondheidswetenschappen doen de

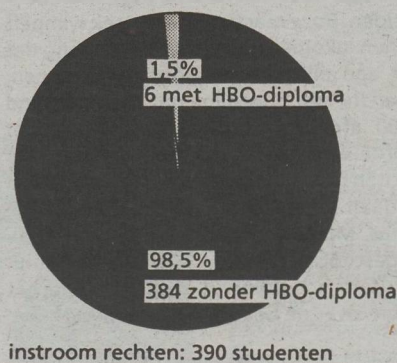
doorstroom-HBO'ers het bij de bloktoetsen net zo goed als de reguliere studenten. Bij de voortgangstoets scoorden ze in het verleden zelfs beduidend hoger. In 1991 werden er geen significante verschillen meer gevonden

Studeerhouding

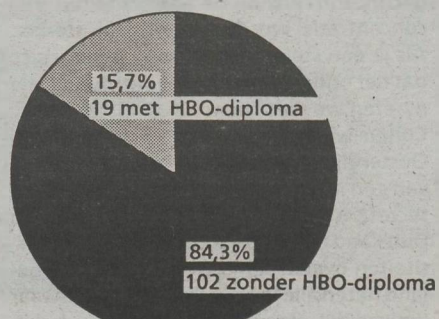
Conclusie: wat cognitieve prestaties betreft lopen de doorstroom-HBO'ers bij economie en gezondheidswetenschappen redelijk in de pas met hun collega's die vers van het VWO komen. Maar hun *studeerhouding* wordt door decanen en studieadviseurs unaniem geprezen boven die van de reguliere studenten. HBO'ers zijn gemotiveerder, ijveriger, hebben een grotere inbreng tijdens de onderwijsgroep en weten wat ze willen. Ze gaan recht op hun doel, op het diploma af. Daarbij vormt de kennis en ervaring die de veelal oudere HBO'ers met zich meebrengen een nuttige aanvulling op de onbeschreven blaadjes van de VWO'ers. Het verdwijnen van de HBO'ers betekent een "verarming voor de studentenpopulatie" en een "verlies voor de faculteit", zeggen de decanen en studieadviseurs van economie en gezondheidswetenschappen.

Oneigenlijke fysiotherapeut

Dat verlies zal vooral getalsmatig zijn. Al hopen de decanen dat de gemotiveerde HBO'ers zich niet laten ontmoedigen door

instroom rechten: 390 studenten

instroom cultuur- en wetenschapstudies: 121 studenten

„Verschik
Klinkklare in.
titel verdie me
Het markcha
bewijst e
academis op
beter is den
oplag.

52,1%
297 met
diploma
47,9%
273
HBO

instroom gezondheidswetenschappen:

21,8%
379 met-dip
78,2%
1358

Totale instroom 1737

De verdeling van de HBO-stude die d
van hun diploma naar de univer
overgestapt. Econometrie-geuz
Kennistechnologie komen in het ri
daar geen HBO'ers hebben.
Door toedoen van Gezondheidswe
aandeel van HBO'ers twee in hoc
gemiddelde. Volgens cijfers w
studenten in het bezit van H

Maar één weg: de universiteit

achtereenvolgens de maatregel van 1991 en het HOOP.

Ook dr. K. Dittrich, lid van het college van bestuur van de RL, gelooft niet in de getallen die in het HOOP worden genoemd - een verkleining van de studentenpopulatie met maximaal twintig procent ten opzichte van de huidige ramingen. "Degenen die echt geïnteresseerd zijn in een wetenschappelijk vervolg op hun HBO-opleiding zullen blijven komen, ook als de universiteit voor deze mensen geen bijdrage meer ontvangt en het collegegeld dus automatisch hoger wordt. Van de universiteit mag ook iets verwacht worden. Zo kan ik me voorstellen dat we deze groep studenten niet de volledige kostprijs gaan berekenen", zegt Dittrich.

Natuurlijk vrezen de faculteiten die veel HBO'ers tussen hun studenten tellen voor hun eigen hachje. Weliswaar wordt bij de universiteit niet in het budget geknipt, ook niet als de studentenaantallen na HOOP dalen, de verschillende faculteiten zullen bij het verdelen van het geld wel beoordeeld blijven op hun omvang. De ruimte die ontstaat doordat de druk op de onderwijsbegroting afneemt, zal volgens Dittrich vooral gebruikt worden voor die posten die al jaren zijn ondergefinancierd: gebouwen, onderhoud en apparaten. De vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten (VSNU) heeft al laten weten dat het HOOP "in hoofdlijnen aansluit op de koers van de universiteiten." Ze is het echter niet eens met de plannen van

Ritzen en Cohen om het leerrecht te beperken tot vijf jaar. De VSNU vindt dat alle jongeren die beschikken over de vereiste capaciteiten, het recht op toegang tot de universiteit moeten behouden. Dus ook de HBO'ers.

Dittrich is daar wat voorzichtiger in: "Er zijn nogal wat HBO'ers die een oneigenlijk gebruik maken van het wetenschappelijk onderwijs. Dat zijn de studenten die blijven zoeken naar leerwegen die hen naar meer geld, meer status, een titel, een betere baan leiden. Het is goed dat hen de toegang tot de universiteit wordt ontzegd." Drs. E. van der Meulen, studie-adviseur bij gezondheidswetenschappen, bevestigt dit: "Er komen mij nog teveel studenten binnen waarvan de ouders hebben gezegd: 'ga maar naar de universiteit, dan verdien je later het meest.' Vanmorgen had ik er nog zo een. Hij stond ingeschreven voor bewegingswetenschappen, maar wilde fysiotherapeut worden. Ik heb hem geadviseerd om fysiotherapie te gaan studeren."

Wim Ortjens

De gevolgen van HOOP voor de student

Het hoger onderwijs en onderzoekplan (HOOP) staat vooral in het teken van de elitisering van de universiteit. Meer kwaliteit voor minder studenten (die sneller studeren). Dat betekent dat de toegangspoorten van de universiteit minder breed open zullen staan, dat betekent dat de financiële prikkel om studenten harder te laten studeren nog sterker wordt, en dat betekent dat een universitaire opleiding steeds meer een afvalrace zal worden voor zwakke broeders en voor lieden die er eigenlijk niet thuishoren. De gevolgen van HOOP voor de studenten op een rijtje.

1. Het recht op (gesubsidieerd) hoger onderwijs - in HOOP "leerrecht" genoemd - wordt beperkt tot de cursusduur plus één jaar. In de regel dus vijf jaar (geneeskunde zeven jaar). Het recht op studiefinanciering is sinds 1991 al ingeperkt tot de cursusduur plus één, maar een HBO'er die een doorstroomopleiding van twee jaar wilde volgen kon toch ingeschreven worden: tijdens het laatste jaar zou hij dan zelf voor zijn inkomen moeten zorgen. Ook al heeft een student geen recht op studiefinanciering, in de meeste gevallen betaalt de overheid de universiteit voor iedere ingeschreven student. Dat is nu afgelopen: de universiteiten krijgen geen subsidie meer voor studenten wiens "leerrecht" is verlopen. In de praktijk zal het er dan op neerkomen dat aan die studenten een collegegeld gevraagd wordt dat kostendekkend is. Want ook dat is nieuw: de universiteiten mogen zelf de hoogte van het collegegeld vaststellen, behalve voor die studenten die nog "leerrecht" bezitten; bij hen garandeert de overheid een laag collegegeld. Volgens gegevens van de vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten (VSNU) krijgen de universiteiten op dit moment jaarlijks 5000 gulden voor elke alpha- en gammastudent en 7500 gulden voor een beta- of geneeskundestudent.

2. Alleen studenten die vóór hun 27e afstuderen profiteren tijdens hun gehele studie van de verworvenheden van het Nederlandse onderwijsstelsel: vijf jaar studiefinanciering, vijf jaar een door de overheid gegarandeerd laag collegegeld en vijf jaar "leerrecht". Studenten die tijdens hun studie 27 worden, krijgen na die verjaardag geen basisbeurs meer. Deze zal omgezet worden in een lening. Studenten die na hun 27e nog beginnen aan een studie krijgen überhaupt geen studiefinanciering meer en de overheid zal de universiteit minder gaan betalen voor deze student. Dat betekent dat ook de derde verworvenheid, een laag collegegeld, gevaar loopt: de universiteit mag voor deze groep het verlies aan subsidie compenseren met een hoger, zelf vast te stellen, collegegeld. "Omdat jongeren tot 27 jaar onderwijs volgen om zich te kwalificeren, ligt daar de prioriteit van de regering", staat te lezen in *Uitleg*, het voorlichtingsblad van het ministerie van onderwijs en wetenschappen.

3. Het collegegeld voor deeltijdstudenten wordt verlaagd van 1625 naar 750 gulden. Dat geldt alleen voor studenten die in de voltijd recht zouden hebben gehad op studiefinanciering - dus vers van het VWO. De regering wil "combinaties van leren en werken aantrekkelijker maken." Nu is het zo, dat zo'n combinatie voor jonge gebruikers relatief duur is, want zij lopen studiefinanciering mis als zij in deeltijd gaan studeren.

4. Het studietempo wordt verder opgevoerd. De temponorm stijgt van 25 procent dit jaar naar 50 procent volgend jaar. In het studiejaar 1995-1996 zal hij 70 procent bedragen. Een student zal ieder jaar een minimaal aantal studiepunten moeten behalen, ter hoogte van de temponorm. Lukt dat niet, dan wordt de basisbeurs met terugwerkende kracht omgezet in een rentedragende lening.

5. Er komt een 'oprotpremie' voor snelle studenten: tweeduizend gulden voor degene die binnen de reguliere cursusduur (meestal vier jaar) afstudeert én tevens afstand doet van het recht om nog een jaar met studiefinanciering te studeren.

6. De basisbeurs gaat weer omlaag. Vanaf 1 september 1994 ieder jaar met 45 gulden voor uitwonenden.

7. De studiefinanciering wordt ouderonafhankelijk en er mag meer worden bijverdiend. Alle studenten mogen het verschil tussen basisbeurs en noodzakelijk budget bijlenen tegen 8,7 procent rente (nu 9,5 procent). Ook mag er 15.000 gulden per jaar worden bijverdiend (nu is dat 8000 gulden).

8. Het VWO wordt zwaarder. De regering wil niet alleen HBO'ers de toegang tot de universiteit onttrekken, maar ook strenger selecteren bij de VWO'ers. Er komt een "betere profilering van het VWO-eindexamen."

9. Er komt een bindend studieadvies, als het aan de regering ligt. Na de propaedeutische moet een student in het hoger onderwijs weten wat hij wil: hij heeft op dat moment nog maar vier jaar, het is dus zijn laatste kans om van studie te veranderen. Door een bindend studieadvies (de opleiders bepalen of een student mag blijven) kan "een student die toch niet de juiste keuze gemaakt blijkt te hebben, tijdig verwezen worden naar een studie die beter bij hem of haar past."

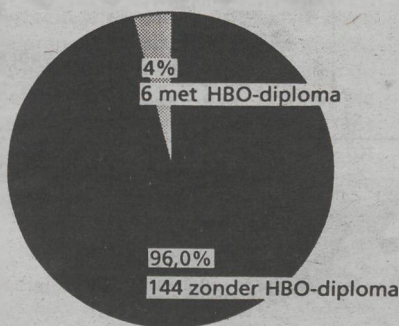
10. Studenten moet al in de propaedeutische van een universitaire opleiding geconfronteerd worden met de praktijk van het wetenschappelijk onderzoek. Nu gebeurt dat pas veel later in de opleiding. Voor studenten die er pas na de propaedeutische achter komen dat ze beter een beroepsopleiding hadden kunnen kiezen, is het in de toekomst te laat.

Wim Ortjens

bijkarakter?
rein. Met een
die meer geld.
rkechanisme
vijft een
nisopleiding
s dien HBO-
plag."

47,9%
273 zonder
HBO-diploma

idswappen: 570 studenten

instroom geneeskunde: 150 studenten

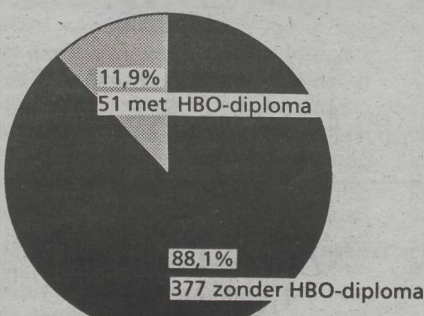
neto-diploma

78,2%

1358 zonder HBO-diploma

om 737 studenten

-studie dit jaar na het behalen
de universiteit Limburg zijn
etrije gezondheidskunde en
en het rijtje voor omdat zich
BO'ers gemeld.
sonder wetenschappen ligt het
wee zo hoog als het landelijk
rs is 11 procent van alle WO-
bezielen HBO-diploma.

instroom economie: 428 studenten

Sta je op springen?..

Weet jij wat je kunt verwachten als bijna afgestudeerde?
Of wat bedrijven van jou verwachten?

STEP (Stichting Student en Praktijk) biedt economen, juristen en bedrijfskundigen oriëntatiemogelijkheden bij hun zoektocht naar toekomstige werkgevers. Door middel van onze in-house dagen krijg jij de informatie die je zoekt. Grijp je kans om op informele wijze in contact te treden met managers van toonaangevende bedrijven op het gebied van finance, accountancy en financiële dienstverlening in de periode van 8 november tot en met 17 december 1993. Aan de in-house dagen werken mee:

- ABN AMRO	- ING Groep	- Philips
- Arthur Andersen & Co	- Koninklijke PTT Ned.	- Price Waterhouse
- Coopers & Lybrand	- KPMG	- Procter & Gamble
- Deloitte & Touche	- Moret Ernst & Young	- Unilever
- DSM	- NCM	- VB Groep
- Exact Software		

Haal de informatiebrochure bij jouw faculteitsvereniging, stuur een brief met je naam, adres en telefoonnummer naar onderstaand adres of bel: 020-5484934. Dan krijg je de brochure en het inschrijfformulier zo snel mogelijk toegestuurd.

STEP; de springplank naar je carrière

De Boelelaan 1105, Kamer 2A-42, 1081 HV Amsterdam, faxnr. 020-6462645.

Een goede start naar uw rijbewijs maak je bij:

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Altijd dezelfde instructeur
- f 39,- voor 60 min.

telefoon: 043 - 613798

Ook voor theorie + speedcursus

verkeersschool
tel. 611315

Christoffel

Voor auto- en motoropleiding.
Geheel verzorgde theoriecursussen.
Door te werken met een **stappenplan**,
het houden van **proefexamens** onder leiding van
Rijks-gediplomeerde rij-instructeurs, zijn wij
dusdanig van succes verzekerd dat wij u een
EXAMENGARANTIE aanbieden.

Oké, het is waar, uiteindelijk moet je het zelf doen, maar met een rijopleiding op maat van

AUTORIJSCHOOL R. ten BRINK

Op weg naar je Rijbewijs

- * - Lessen in VW Golf
- * - f 40,- voor 60 minuten

Telefoon 043-613426

GRIEKSE EETHUIS
hellas
DE BETERE GRIEKSE SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes
Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht. Tel. 043-215358

Standaard Boekhandel

Nieuwstraat 9
6211 CR Maastricht
Tel. 043 - 21 08 25

niet alleen
voor studieboeken!

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 251978

literatuur

Zij zijn niet voor niets gevlucht

Zij kunnen niet voor niets studeren

Stichting voor vluchteling-studenten • Giro 76300

GRATIS:
screentest + oogmeting

STUDENTEN KORTING

Extended Wear zachte lenzen van
295,- voor O.V. jaarkaart prijs

225,-

per paar incl. gratis
lensvloeistof voor een half jaar
GRATIS SERVICE-PAS
Toptiek accepteert ook elke
geldige lensservice-
pas voor 1993 van leveran-
ciers uit andere steden voor
dezelfde of gunstiger
voorwaarden.

Markt 28
6211 CJ Maastricht
043 - 217065

**BENT U ER OOK ZO EEN
DIE VAN DE RUST
OP HET WATER HOUDT?**

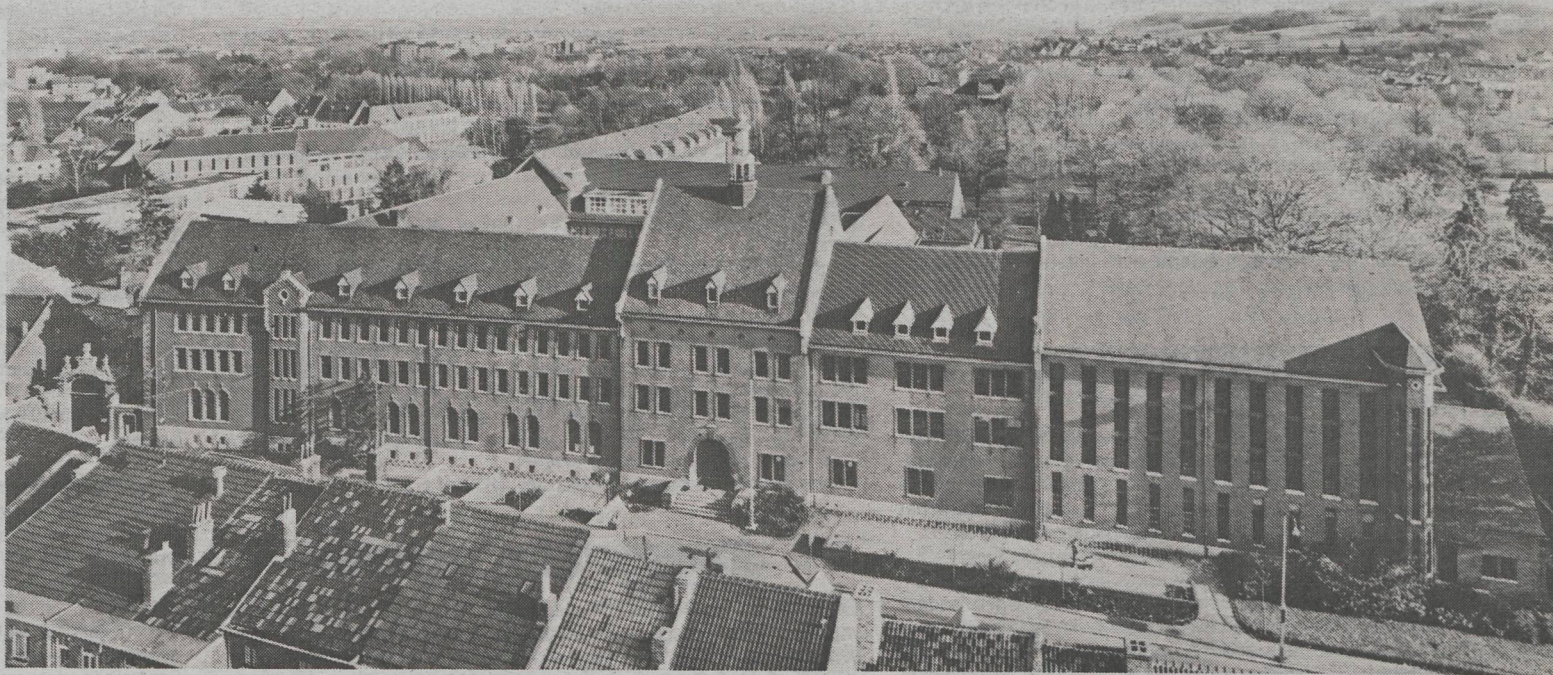
E E R S T D E N K E N , D A N D O E N .

Publicatie aangeboden door dit blad in samenwerking met de Stichting Ideale Reclame.

SIRE

Economie wil pgo opwaarderen, maar er moet wel meer geld bij

De economische faculteit moet pogingen in het werk stellen om haar teruggelopen aandeel van de Nederlandse studentenmarkt terug te winnen. Zij zal zich sterker dan voorheen landelijk moeten profileren met juist die aspecten die tot nu toe haar voornaamste aantrekkingskracht vormden: het probleemgestuurde onderwijs en de internationalisering. Maar Nederland is niet genoeg. Daarnaast dient men in het buitenland te gaan werven, niet alleen in het naburige Duitsland en België, maar wellicht ook in Zuid-Oost Azië. Dat zegt het faculteitsbestuur in het concept strategisch plan dat binnenkort door de faculteitsraad besproken zal worden.

Vijftien procent van de studenten economie in dit land, dat is wat de economische faculteit in het verleden wist te trekken en dat is waar zij weer naar toe wil. Op dit moment haalt Limburg slechts elf procent binnen. Het breekpunt lag na het topjaar 1991, toen de faculteit 550 studenten mocht verwelkomen. Daarna zakte de instroom tot 450, om dit jaar rond de 350 uit te komen. Een deel van de daling wordt veroorzaakt door een teruglopende belangstelling voor economie in het algemeen, maar juist de slechtere relatieve positie wijst erop dat de RL zwaardere klappen krijgt. Waarom dat zo is valt moeilijk te achterhalen, ofschoon het bestuur er wel enige gedachten over heeft. Zo is er de factor van de doorstroomprogramma's voor Heao-ers, die Limburg ontbeert maar die bij de VU en in Tilburg voor een substantiële aanwas zorgen. De faculteit overweegt die nu eindelijk ook hier in te voeren, als dat na de jongste departementale plannen tenminste nog mogelijk is. Verder is het zo dat de nieuwe studierichting Internationale Bedrijfskunde (IB) studenten wegkaapt bij economie. Dat argument is natuurlijk een beetje flauw, want tegelijkertijd spint de faculteit er als geheel garen bij. De totale instroom is immers vanwege IB weer flink verhoogd. Maar er zijn meer mogelijke verklaringen voor de terugloop. Twee liggen er op het vlak van wat wel eens de wet van de remmende voorsprong wordt genoemd. De faculteit zou in de afgelopen jaren sneller gegroeid zijn dan de concurrenten als gevolg van het tamelijk populaire Internationaal Management (IM), een afstudeerrichting die volgens enquêtes bij de helft van de nieuwe studenten aanleiding was om voor Maastricht te kiezen. Internationalisering scoort dus, zo mag de conclusie luiden. Het probleem is dat de anderen dat inmiddels ook wel weten en net zo hard dat pad zijn ingeslagen.

Slijtage

Een soortgelijk fenomeen is de aantrekkingskracht van het afwijkende onderwijssysteem. Onderzoeken wijzen volgens het bestuur uit dat de reis naar het zuiden (60% komt van buiten de provincie) voor een groot deel voor rekening van het fameuze probleemgestuurde onderwijs, pgo, komt. Nu ook elders de onderwijsvernieuwing omarmd wordt, met name bij de directe concurrent Tilburg, verdwijnt de relatieve voorsprong van Maastricht. Het pgo is bovendien mede als gevolg van de snelle groei van de faculteit onderhevig

aan slijtage, constateert het bestuur. Daarbij komt dat de discussies over en bedenkingen tegen het systeem die ook binnen de RL leven, hun weg naar buiten vinden en het imago snel aantasten. De nota laat echter onbesproken dat juist de economische faculteit zich in dit opzicht niet onbetuigd heeft gelaten. Systematisch klinken er vanuit de burelen aan de Tongersestraat jammerklachten over dit 'dure' want arbeidsintensieve systeem dat helaas niet werkelijk hogere rendementen oplevert dan bij andere economische faculteiten het geval is. Keer op keer ook is in de afgelopen jaren benadrukt dat de universiteit vooral niet 'dogmatisch' en 'ideologisch' met het pgo-gedachtengoed moet omspringen, waarmee wordt bedoeld dat er zo min mogelijk moet worden voorgeschreven. Het resultaat is dat het onderwijssysteem alleen nog in de eerste twee studiejaar iets met het pgo te maken heeft, daarna nauwelijks meer. Binnen de RL geldt de faculteit dan ook als de grootste ketter tegen de pgo-leer, iets waarover met de regelmaat van de klok tot in de universiteitsraad toe bezorgde vragen worden gesteld.

Motivatatie

Het tij lijkt echter te keren. Of, anders gezegd, de wal keert het schip. Want als pgo inderdaad zo'n studententrekker is, heeft de faculteit weinig te kiezen. Van daar dat het faculteitsbestuur een krachtig pleidooi houdt om het pgo op te waarderen. Medewerkers en studenten zouden beter gemotiveerd moeten worden voor het systeem, want daar ontbreekt het nogal aan. Hoe dat moet, weet het bestuur niet. Je kunt docenten niet dwingen het een goed systeem te vinden, je kunt ze niet eens dwingen om een pgo-professionaliseringscursus te volgen, verklaarde het bestuur onlangs in een faculteitsraadsvergadering. Zoiets werkt niet, docenten moeten "intrinsiek gemotiveerd" worden. Wat de studenten betreft: wellicht zou het al helpen als de kwaliteit van de instroom verbeterd kan worden door vooral studenten aan te trekken "die passen bij pgo". Daarop zou de werving gericht moeten zijn. Dat is het minste wat je kunt doen zolang het helaas zo is dat er in Nederland niet 'aan de voordeur' geselecteerd mag worden, constateert de nota mismoedig. Verder vraagt men zich af hoe de faculteit met het pgo betere resultaten, dat wil zeggen hogere rendementen, kan behalen. Het prestige van pgo moet omhoog, maar hoe?

Eén antwoord op die vraag formuleert het

bestuur zelf al: er moet meer geld bij. "Een faculteit kan alleen pgo structureel tot haar doelstelling rekenen als de universiteit haar financieringssysteem daarop afstelt". Iets wat op dit moment allerm minst het geval is. De economen vinden, overigens net als bijvoorbeeld de juristen, dat zij met hun grote aantallen studenten een te gering deel van de universitaire koek ontvangen en daardoor een te zware onderwijslast hebben. Weliswaar lag die in het afgelopen studiejaar voor de reguliere staf beneden de norm van 50%, maar dat komt weer door de grootscheepse inzet van toegevoegd docenten en student-assistenten. Het bestuur vraagt zich af of dat niet schadelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs en, in het verlengde daarvan, voor het imago van de faculteit.

Hoe dan ook, de klacht over de financiering van de faculteit en de interne middelenverdeling in de RL is niet nieuw, integendeel. En tot op heden heeft dat geklaag bitter weinig opgeleverd. Dat het bestuur nu de oplossing van cruciale pgo-problemen afhankelijk stelt van een vrijgevoerde college van bestuur zal in die kringen vermoedelijk niet al te veel indruk maken. Althans niet zolang de faculteit tegelijkertijd in alle toonaarden beklemtoont dat het voor de werving van studenten volstrekt afhankelijk is van datzelfde pgo, en dus alles zal doen om het overeind te houden en levensvatbaarder te maken.

800 folders

Hoeveel studenten mag de faculteit in de toekomst eigenlijk verwachten? Daarover heeft het bestuur twee prognoses gemaakt, een pessimistische en een optimistische. De eerste levert op termijn jaarlijks 625 eerstejaars op, de tweede 800. Dit alles inclusief, dus met econometrie en internationale bedrijfskunde. De optimistische variant ("voor een goedwillende faculteit is dat een realistische") rekent met extra instroom van Heao-ers, met studenten die voor de afstudeerrichting International Economic Studies (IES) kiezen, en met de instroom van een beoogde studierichting fiscale economie. Tevens rekent men op aanzienlijke aantallen buitenlanders. Dat laatste sluit dan mooi aan bij die tweede studententrekker, het internationale karakter van de studie in Maastricht. De internationalisering moet met kracht voortgezet worden, vindt het bestuur, niet alleen in de uitdrukkelijk internationale programma's als IES, IM en IB, maar ook in de gewone richtingen. En het moet gezegd, de economische faculteit doet het op dit terrein opmerkelijk goed. Binnen de RL

is zij al een uitblinker qua aantallen studenten die jaarlijks op reis gaan (nu circa 150), terwijl zij ook de vergelijking met de zusterfaculteiten glansrijk doorstaat. Zowel relatief als absoluut kent Maastricht het hoogste aantal uitwisselingsstudenten, meer dus dan grotere faculteiten. Toch moet dat aantal ongeveer verdubbeld worden, zeker als straks alle IB-studenten op reis zullen gaan en de voorsprong op de zusterfaculteiten behouden wil blijven. Er is al een netwerk van 23 Europese universiteiten waarmee samenwerkingsverbanden bestaan. Los daarvan zoekt men verder naar nieuwe partnerships, vooral in de Verenigde Staten.

Vlaanderen en Duitsland

Internationalisering omvat niet alleen rondreizende eigen studenten, maar ook buitenlanders die hierheen komen. Het nieuwe afstudeerprogramma van algemene economie, IES, zal het daar in de toekomst voor een flink deel van moeten hebben. Reden voor de faculteit om in het nabije buitenland, Vlaanderen en Duitsland, een wervingscampagne te starten. Dat was in het afgelopen studiejaar. Die campagne wordt in de strategienota gememoreerd. De uitkomsten waren op het moment dat de nota verscheen nog niet bekend, maar in ieder geval zijn ze niet om over naar huis te schrijven. De 800 folders die naar Vlaamse middelbare scholen zijn gegaan, de advertentie in het weekblad Knack, alle brieven naar verenigingen van Duitse economiestudenten en een advertentie in Der Spiegel hebben voorlopig wellicht alleen wat naamsbekendheid opgeleverd. De twee Duitsers, die ene Belg en die ene Ghanes die zich via België heeft gemeld en die op dit moment de eerste cursussen van IES volgen, worden geacht niet maatgevend te zijn. Er is heel wat voor nodig om mensen te bewegen elders een volledige studie te gaan volgen, concludeerde dan ook onlangs een studentlid van de faculteitsraad sceptisch. Of de kosten en de baten hier niet wat te ver uiteen gingen lopen, voegde hij daar nog aan toe. Niettemin zijn de facultaire inspanningen erop gericht om de studenten nog van veel verder weg te halen. Men is serieus aan het onderzoeken of er niet systematisch gewonnen kan worden in Zuid-Oost Azië, alwaar in verschillende landen de traditie zou bestaan om langdurig in het buitenland te gaan studeren. Mocht hun blik op Europa gericht worden, dan wil de faculteit een graantje van die markt meepikken.

Wammes Bos

De economische faculteit vanuit een vliegtuig gezien: de wereld kan niet groot genoeg zijn

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): R. Peters, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883487, voor woe. 12.00 uur.

FdEW (vakgr./comm./studiever.): B.Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R.le Doux, Fac.Bur., niveau 3, kamernr. 3226, UNS 50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): A.Bastiaens, Bur.Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1.249, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelpuut 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor woe. 16.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Uitsluitend berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: PR & Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 883081, voor vrij. 12.00 uur. Berichten over externe activiteiten worden alleen opgenomen als er plaats is.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Intercultural Cooperation in Europe

Van 29 september t.e.m. 1 oktober wordt een conferentie gehouden ter gelegenheid van het afscheid van prof.ir.dr. G.H. Hofstede. Het wetenschappelijke werk van prof. Hofstede, 'Intercultural Cooperation in Europe' staat centraal. De organisatie is in handen van de FdEW i.s.m. het European Institute for Advanced Studies in Management in Brussel.

Nieuwe Europese studie

Aan de RL, en veertien universiteiten verspreid over negen andere Europese landen, start deze maand een nieuwe tweede-fase opleiding 'Problems of Society, Science and Technology in Europe'. Voor dit onderwijsprogramma voor studenten die pas een academische opleiding hebben afgerond, werken de universiteiten samen in The European Interuniversity Association on Society, Science and Technology (ESST). Op 20 september is de opleiding aan de RL van start gegaan.

Eerste buls MGK

De eerste vier Milieugezondheidkundigen hebben op 15 september hun bul ontvangen. Drie van hen behoren tot de eerste MGK-studenten, die in september 1990 met de studie begonnen. Ze hebben de post-propaedeutische opleiding afgerond in de minimum studietijd van drie jaar. De vierde begon in 1991 en wist de studie, dankzij een aansluitende vooropleiding, dus nog sneller af te ronden.

Promotie drs. B.R.J. Walstra

Op 24 september, om 16.00 uur, verdedigt drs. B.R.J. Walstra zijn proefschrift 'Arteriography of the lower leg'. Promotores zijn prof.dr. B.K. Janevski en prof.dr. J.M.A. van Engelshoven. In zijn proefschrift vergelijkt drs. Walstra conventionele arteriografie (CA) en intra-arteriële digitale subtractie angiografie (IADSA) van het onderbeen voor wat betreft de beoordeelbaarheid van de verkregen beelden, de consistentie van de interpretatie met betrekking tot de mate van arteriële obstructie, de stralingsbelasting voor de patiënt en de kosten. Robert Walstra werkt bij de röntgen afdeling van het Willem Alexander Ziekenhuis in Den Bosch.

Promotie drs. H.J.J. Kessels

Op 30 september (14.00 uur) zal drs. H.J.J. Kessels zijn proefschrift 'Studies on the formation of thrombin - approaching physiological conditions' verdedigen. Promotor is prof.dr. H.C. Hemker. Drs. Kessels deed onderzoek naar het mechanisme van de stolling in bloedplasma. Om dit mogelijk te maken, werden meetmethoden voor geactiveerde stollingsfactoren ontworpen die moeilijkheden als uiterst lage voorkomende concentraties, hoge mate van instabiliteit en interferentie van andere stoffactoren wisten te omzeilen. Vervolgens werd de kinetiek van de vorming en afbraak van de factoren Xa, Va, Villa en trombine in stollend plasma gemeten. Han Kessels werkt tot 30 september bij Biochemie.

Promotie mw.drs. H.H.C. Lichtenbeld

Op 30 september, om 16.00 uur, verdedigt mw.drs. H.H.C. Lichtenbeld haar proefschrift 'Tumor angiogenesis: an in vitro study'. Promotores zijn prof.dr. G.H. Blijham en prof.dr. M.C.E. van Dam-Mieras (OU). Het proces waarbij de tumor een netwerk van bloedwerken aanlegt (tumor angiogenese), wordt in dit proefschrift onderzocht met behulp van een model. De resultaten laten zien dat tumorcellen, zonder tussenkomst van andere cellen, in staat zijn dit proces in gang te zetten en dat dit mogelijk via peroxides, afkomstig van de tumorcel, gebeurt. Hera Lichtenbeld werkt bij Interne Geneeskunde.

Promoties en inaugurele- of afscheidsredes vinden plaats in de Aula, Tongersestraat 53. Informatie: Rectoraat, 883096/883210

23-09 Promotie R. van Diest, 16.00 uur

24-09 Promotie B. Walstra, 16.00 uur

30-09 Promotie H.J.J. Kessels, 14.00 uur

30-09 Promotie H.H.C. Lichtenbeld, 16.00 uur

29-09/01-10 Workshop ter gelegenheid van het emeritaat van prof.dr. G. Hofstede (FdEW): Intercultural Cooperation in Europe. Inlichtingen bij prof.dr. J.D.P. Kasper, FdEW, 883811

01-10 Afscheidsrede G.H. Hofstede, 16.00 uur

30-09 t/m 03-10 Congres voor European Association of Labour Economists: FdEW/ROA

06-10 Lezing prof.dr. J. Mendlewicz, VUB, "Genetic aspects of depressive disorders", 'Posjet' Vijverdal, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-877440

07-10 Promotie F.W. Vreeling, 14.00 uur

07-10 Promotie Y.M.W. Janssen, 16.00 uur

8-10t/m10/10 9e jaarlijkse Conferentie van ASERCCA (Association for European Research on Central America and the Caribbean)aan de FdEW.

08-10 Inauguratie M. Borgers, 16.00 uur

Herkansing Ontwikkelingsproblematiek

Op woensdag 22 september van 10.00-13.00 zal een hertoets plaatsvinden voor het blok Interfacultaire inleiding in de ontwikkelingsproblematiek (cursus 92/93). Vooraf s.v.p. aanmelden bij C. Leonards, tel. 043-883227 of 883314. Lokatie: Kapoenstr. 2, kamer 0027.

P-UNIVERSEEL

U kunt zich nog opgeven voor:

de cursus "Leren bridgen" v.a. eind september 15 x 3 uur op donderdag-avonden f.85/f.100

vogelwachtcursus II v.a. september van 19.30-22.00 u op woensdagavonden 22 sep., 20 okt., 17 nov. en 22 dec.1993, 19 jan., 16 feb. en 16 mrt. 1994 incl. excursies op 7 zondagen f.35/ f.50.

wijnproefavond vrijdag 29 oktober om 20.00 uur in het kruithuis ts53 f.15/25.

Prijzen voor 1 lid/1 introduce.

GRATIS sinterklaasfeest zondag 28 november vanaf 14.00 uur in sporthal Randwyck.

Kunsttuitstapje met Arjen van Prooijen naar Rotterdam zaterdag 11 december f. 40,-

PHANTOM OF THE OPERA zondag 17 april 1994 circustheater Scheveningen per lid f. 100, partner f.120, p.introduce f.140

Quatre-mains piano-concert vrijdag 5 en zaterdag 6 november in de nieuwe Staaarzaal, Kesselskade f. 15/f.20.

Sport het hele jaar door gratis voor leden (met medewerking van LV&S): Badminton maandags 20.30-21.30 u en donderdags 20.30-21.30 u volleybal of andere invulling in overleg.

Informatie bij C. Fröberg-Gresnich tel. 1812 of G. Postma tel. 1301.

ABVA/KABO

Gerard Hensen, vakbondsconsulent bij AbvaKabo is op donderdag en vrijdag bereikbaar op de **UNS 50, kamer 5.155, tel: 881250**.

In dringende gevallen kunt u ook contact opnemen met Hans Uffing, tel: 299775, Carla Fröberg-Gresnich, tel: 881812 of een lid van de Medezeggenschapscommissie van uw beheerseenheid.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Uitleentermijn zelf verlengen!

Vanaf 1 juni 1993 is het mogelijk zelf uw boeken te verlengen. In de catalogus van de Universiteitsbibliotheek geeft u het commando **LNG** (= lenergegevens); u krijgt dan een scherm te zien, waarin u de zebra-code van uw lenerspas intikt en op de volgende regel minimaal de drie eerste letters van uw achternaam. Er volgt een genummerd overzicht van de boeken die door u geleend, aangevraagd of gereserveerd zijn. Vanuit dat overzicht kunt u de uitleentermijn van een geleend boek verlengen door een **v** in te tikken, gevolgd door het volgnummer van het boek, bijv.: **v 2**. Het systeem geeft aan tot wanneer het boek verlengd is (28 dagen vanaf het moment van verlenging) en de nieuwe datum verschijnt achter de boektitel! Verlenging is niet mogelijk als het boek gereserveerd is of als u (rappel)kosten aan de UB verschuldigd bent.

Bij niet tijdig verlengen van uw boek loopt u het risico te moeten betalen. Is de uitleentermijn niet verlengd, dan ontvangt u een eerste herinnering (rappel). Wordt het boek niet verlengd, dan wordt een 2e rappel verstuurd, waarvoor f 10,- betaald moet worden. Wordt er nog niet gereageerd, dan wordt een factuur verstuurd (administratiekosten, rappelkosten, kosten vervangend exemplaar). Door zelf de uitleentermijn te verlengen, kunt u deze problemen voorkomen.

UNIVERSITEITSRAAD

Universiteitsraad op **donderdag 30 september 1993**.

Op 30 september zal de Universiteitsraad in zijn bijeenkomst de volgende onderwerpen behandelen:

Nevenwerkzaamheden leden College van Bestuur;

Gedragscode Taal;

Financiële Afwikkeling Project Nieuwbouw FdG/FdGW;

Financieel Jaarverslag 1992;

Begrotingswijziging t.b.v. subsidie ICO;

Studentenstatuut;

Benoeming vice-voorzitter Universiteitsraad;

Benoeming niet UR-leden in commissies Universiteitsraad;

Procedure benoeming voorzitter Universiteitsraad;

Stand van zaken Transferpunt/Science-park (vertrouwelijk).

De vergadering van de Universiteitsraad vindt plaats in de UR-zaal, Oud Gouvernement.

De vergadering begint om **19.30** uur en is openbaar!

RL-AGENDA

14-10 Promotie J.F.B.M. Fiolet, 13.00 uur

14-10 Inauguratie A.H.R.M. Denie, 16.00 uur

15-10 Lezing L. Tindemans: de neutraliteit en het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid van de Europese gemeenschappen, Zw 4 collegezaal, 16.00 uur

15-10 Promotie J.L.M. Konsten, 14.00 uur

15-10 Promotie C.I.M. Dijkman-Caes, 16.00 uur

21-10 Inauguratie R.M. Leidl, 16.00 uur

22-10 Promotie V.H.J.M. Kranen-Mastenbroek, 14.00 uur

22-10 Promotie M.C.M. Yendrik, 16.00 uur

27-10 Promotie F.R.J. Verhey, 16.00 uur

28-10 Promotie K.W.H. Wodzig, 14.00 uur

28-10 Promotie R.M.M. Kleijkers, 14.00 uur

03-11 Flexibiliteit en mobiliteit in het wetenschappelijk bedrijf. Intern RL-seminar voor leidinggevend in het wetenschappelijk bedrijf. Info en inschrijving: P&O, mw.M.Tijssens, tel. 3191

03-11 Lezing prof.dr. C.D. Kaplan, RL, "On the detoxification of polydrug abusers", 'Posjet' Vijverdal, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-877440

03-11 Studiedag RL-personeelsbeleid. Info: P&O L.Leunissen tst.3194 en T.Gybels tst.3181

Omstreeks 20.00 uur bestaat er gelegenheid gebruik te maken van het sprekerskwartier.

STUDENT EN ZAKEN

Studentendecanaat

De inlooppreekuren zijn op di. en do. van 14.00 - 16.00 u. Lenc.str. 26, K. 310B.

De telefonische spreekuren zijn alleen op ma. en di. van 13.30 - 14.00 u. tel. (043) 883354

Openingstijden secretariaat SZ:

ma. en di. en wo. 13.30-16.30 u., do. 9.00-12.00 u en 13.30-16.30 u. vrij. 9.00-12.00 u.

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Len.26, kamer 0310B, 883354.

Centrale Studentenadministratie

Collegekaarten/bewijzen van inschrijving:

Bij verlies/diefstal van uw collegekaart/bewijs van inschrijving kunt u een nieuwe collegekaart of bewijs van inschrijving maken cq. afhalen vanaf 1 september 1993.

U dient dit uiterlijk 's maandags d.m.v. een formulier aan te vragen en te betalen.

Adreswijzigingen:

Studenten dienen zo spoedig mogelijk hun adreswijziging schriftelijk door te geven aan de Centrale Studentenadministratie.

Openingstijden: ma. t/m do. 14.00u - 16.00u en vrij. 10.00u - 12.00u

Attentie

Ouderejaars studenten, die tot op heden nog geen herinschrijfpakket hebben ontvangen, worden verzocht contact op te nemen met de Centrale Studentenadministratie.

Beschikbaarstellen van adressen

1. Ouderlijk adres eerstejaars studenten t.b.v. Ouderdag Stud.ver. KOKO.

2. Ouderlijk en studie-adres eerstejaars studenten t.b.v. onderzoek

"Studentenpeil" door Research voor beleid b.v. Leiden.

In het kader van de Wet Persoonsregistratie kunnen personen, die hier bezwaar tegen hebben, binnen een week schriftelijk beroep aantekenen bij: B. Niessen, interimhoofd van de dienst Studentenzaken, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Steunpunt Studiefinanciering

Openingstijden: ma. t/m vr. 09.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u., tel. 06-3212 151, Len.26.

Infotheek voor Studie en Beroep.

De Infotheek voor Studie en Beroep is bestemd voor leerlingen Havo en VWO, die zich willen oriënteren op een studie in het hoger onderwijs. Voor studenten HBO en WO, die op zoek zijn naar een andere studie. Voor studenten die keuzeblokken willen volgen bij de RL of een zusterinstelling. Voor studenten HBO en WO die zich aan het eind van hun studie oriënteren op aanvullende mogelijkheden bijv. om de resterende studietijd zinnig te gebruiken, of die op zoek zijn naar postacademisch of post-HBO-onderwijs, een AIO-schap of gegevens inzake arbeidsmarktorientatie en vacatures. Voor buitenlanders die in Nederland willen studeren. Voor hen die info zoeken op het gebied van aanmelding en plaatsing, auditorenregeling, militaire zaken, verzekeringen, handicap etc. Voor medewerkers! **Aanwezig:** ISEE, geautomatiseerd progr. inz post hoger onderwijs, fondsendisk, jobsubsidiedesk. Openingstijden: ma. di. & do. 13.00-17.00 u, wo. & vr. 09.00-13.00 u, bou 11, K0217, Tel. 883351 / 883518.

Integrand

Integrand is gehuisvest in de Abtstraat 4, 6211 LS Maastricht, tel. 883353/97. Dagelijks geopend van 9.00-12.30 en 13.30-17.00 u. Kom je inschrijven voor werkopdrachten op academisch niveau.

Studentenvakbond NSEM

Wij zijn er voor de student! Dus heb je vragen over of problemen met studiefinanciering, onderwijszaken, milieuzaken e.d.: bel: 883142. Wij bellen terug.

R.K. studentenpastoraat Maastricht

Iedere do. om 19.30 u. en zo. om 10.30 u. is er een viering van de H. Mis, voorgegaan door pastor F.Peró. Adres: Boschstr. 97, societeit "In de Fortuyn".

04-11 Inauguratie M.P. Dieijen-Visser, 16.30 uur

05-11 Symposium Fiscaal Pensioenrecht, 13.30 uur Collegezaal Ts53, info: A. Lankkamp tst 883148

05-11 Lezing L. Tindemans: de ontwikkelingspolitiek van de

17-11 Lezing dr. G. Koerselman, Lucasziekenhuis A'dam, "Psychiatrie tussen Geneeskunst en Geneeskunde", 'Posjet' Vijverdal, 16.30 uur, info: Y. Stevens 043-877440

Europese gemeenschappen, Zw 4 collegezaal, 16.00 uur

17-11 Promotie P.T. van Assema, 14.00 uur

18-11 Promotie L.M.A.B. van Bortel, 14.00 uur

18-11 Promotie M.S.R. Segers, 16.00 uur

19-11 Inauguratie Prof. mr. M.G. Faure, 16.00 uur

24-11 Lezing L. Tindemans: het sociaal Europa, Zw 4 collegezaal, 16.00 uur

24-11 Promotie A.L.V. van Bommel, 16.00 uur

25-11 Promotie A.Dimovsky M.D., 14.00 uur

25-11 Promotie J.M. Blanco Fernandez, 16.00 uur

26-11 Lezing L. Tindemans: de Europese grondwet, Zw 4 collegezaal, 16.00 uur

Agenda Tafelstraat 13

Vraag het jaarprogramma aan of win info in op Tafelstr. 13: tel. 21 56 51

Agenda Jus et Sanitas

Op 29 sept. organiseert Jus et Sanitas twee lezingen over 'informed consent' bij medische experimenten. Als sprekers treden op: de heer F. van Wijmen en de heer F. Verheggen. De lezingen beginnen om 20.00 u en vinden plaats in Faculteiten I, aan het Debeyplein. De ruimte wordt aldaar bekend gemaakt.

Agenda AEGEE

elke di. 22.00 u. borrel in café Metamorfoos, 24-26 sept. Presidents' Meeting, Santander.

Agenda Ichthus

23 sept. prognoseavond medische kring "Oma wordt zwanger". Info Helene (670502).
27/28 sept. eerste avond bijbelstudiekringen. Info en opgave bij Henk (618683).

Agenda Sigma

SIGMA is de studentenbeleggingsvereniging van Maastricht. Zij belegt op het moment zo'n f20.000,-. Naast het beleggen organiseert zij tal van activiteiten op allerlei gebied.

28 sept. Alg. Leden Verg. SIGMA, 19:30u Aula Ts 53.

1-3 okt. Ledenweekend SIGMA. Kosten f65,-. Vertrek per fiets, vr. 1 okt. 16:00u Ts 53.

Interesse? Elke di. avond is SIGMA in café van Sloun.

Agenda KOKO

vr 24-zo 26 sept.: na-intro!; wo 29 sept.: pasjesavond.

MST

Wil je meer uit je studie bedrijfseconomie halen dan theoretische kennis? Schrijf je dan nu in bij MST voor een interessante werkopdracht. Kom langs voor meer informatie op ons kantoor in de Abtstraat 4 van ma. t/m vr. van 13.30 tot 16.30. Tel: 883927

LV&S**Duiken - cursus**

Ma. 4 okt. start een kennismakingscursus duiken olv de onderwatersportclub "de Walrussen". Plaats: zwembad Dousberg. Cursusduur: 8 weken. Tijd: 22.30-23.30 u. Kosten: f 50,-. Info-avond: ma. 27 sept. zwembad Dousberg om 22.30 u. Inschrijven bij LV&S sportkaart verplicht.

Interne competities

Begin okt. starten de volgende competities: badminton, veldhockey, volleybal & zaalvoetbal. Sportkaart verplicht voor alle leden van een team. Meer info en inschrijven bij LV&S.

Kajak

Ma. 11 okt. start een cursus kajak olv J. Schreurs. Plaats: zwembad Dousberg. Cursus: 8 weken. Tijd: 22.30-23.30 u. Kosten: f 50,-. Info: Ma. 4 okt. in de Dousberg om 22.30 u. Inschrijven bij LV&S sportkaart verplicht.

Rock & roll cursus

Di. 5 okt. start een rock & roll cursus voor beginners olv B. Neusz en T. Prinz (RWTH Aachen). Cursus: 8 lessen. Tijd: 18.30-20.00 u. Kosten: f 50,- per persoon. Inschrijven per paar bij LV&S. Sportkaart verplicht.

RL-tennistoernooi outdoor

Za. 2 okt. organiseert LV&S het RL-tennistoernooi outdoor voor medewerkers en studenten, ook voor echtgeno(o)te of vriend(in). Plaats: tenniscentrum Dousberg. Categorieën: DD, HD of GD. Start: 9.00 u., einde + 17.00 u. Kosten: sportkaarthouders gratis, anderen f 5,- p.p. Inschrijven bij LV&S.

Mededeling LUSS

28+29 oktober is weer het ISTD met o.a. volleybal, badminton, voetbal en vele andere sporten. Kosten: f 20,-. Schrijf je voor 1 okt. in bij de LUSS (dagelijks 12.30-13.30 u.).

Agenda Dutch Mountains

Voor wielrenners en ATB'ers za. 25 sept. 10.30 u. Dutch Mountainbike-dag. Ma. 27 sept.: 20.30 u. borrel café Benice. Di. 28 sept.: Klimtijdrit. Ma. 4 okt.: 19.30 u. Alg. vergadering. Voor info bel Jochen 257632 of Karl 04406-10090.

Agenda Saurus

Iedere ma. avond conditietraining 18.30-19.30 en 19.30-20.30 u. Iedere di. en do. mensa om 19.00 u. Inschrijven bij Sociëteit. Thêta-herfstregatta 16/17 okt. te Eindhoven.

Agenda UROS

Ma. 18.00-19.00 u. looptraining (Jekerdal). Di.+do.: 19.30-21.00 u. 4 groepen; beginners, gevorderden, sprinters en nu ook technische nrs. (Jekerdal). Elke do. na de training: kroegenavond in "Chrisus". 9 okt.: Phidippidesloop in Utrecht (+feest). 12-14 nov.: UROS-ledenweekend (sportief & gezellig).

STUDIUM GENERALE

In de week van 27 sept. start het Studium Generale weer met **cursussen fotografie, jazzimprovisatie**. Deelname staat open voor studenten en medewerkers van de RL en de Hoge Hotelschool Maastricht. De cursussen bestaan uit 10 lessen (theater kijken: 5 lessen) en vinden plaats in het Lösstheater (Achter de Barakken 31a) m.u.v. de cursussen fotografie en jazzimprovisatie, die vinden resp. plaats in het Kumulus-gebouw (Herbenusstr. 89) en in het Conservatorium (Bonnefantenstr. 15). Inschrijven bij het bureau SG, tel.: 043-883541 (9.00-12.30 u.).

Het betreft de volgende cursussen:

Zw/w fotografie voor beginners (ma. 15.30-18.00 u.)

Kosten: f 125,- (stud.) / f 160,- (medw.)

Portret - en modeltekenen (ma. 20.00-22.00 u.)

Kosten: f 130,- (stud.) / f 165,- (medw.)

Aquarelleren (di. 18.00-20.00 u.)

Kosten: f 95,- (stud.) / f 130,- (medw.)

Model in kleur (wo. 20.00-22.00 u.)

Kosten: f 130,- (stud.) / f 165,- (medw.)

Jazz (leestijd nog onbekend)

Kosten: f 100,- (stud.) / f 150,- (overigen).

WETENSCHAPSWINKEL

Bij de Wetenschapswinkel staan op dit moment enkele onderzoeksvragen open op het terrein van Vrouwenstudies (Economie, Gezondheidswetenschappen), alsmede enkele vragen voor marketing-onderzoek in de non-profit-sector.

Ten behoeve van het verder ontwikkelen van het thema 'Marketing voor non-profit-organisaties' kan op korte termijn een student-assistent aan de slag. Economie-studenten kunnen zich melden.

Inlichtingen: Jo Haesen/Maria Hendriks, Looiersgracht 14, tel. 883120/883529.

BUREAU INTERN. SAMENWERKING**Excursie naar het Ludwig Forum Aken**

Het Afrikacentrum organiseert een excursie naar het Ludwig Forum op zaterdag 9 oktober van 13.15-18.00 uur. Het Forum heeft dan twee tijdelijke exposities die een boeiend beeld geven van hedendaagse cultuuruitingen in Afrika. Kosten: f 37,50 per deelnemer. Opgeven bij: Afrikacentrum, tel. 04407-1226.

Cursus Opstellen Projectdossiers

De NUFFIC organiseert op 29 en 30 november en 1 december de cursus Opstellen Projectdossiers. De cursus is opgezet voor al die personen binnen onderwijsinstellingen die te maken hebben met het formuleren van (onderwijs)projecten. Projectmedewerkers die onderwijsprojecten uitvoeren (of willen gaan uitvoeren) in ontwikkelingslanden en Midden- en Oost-Europa kunnen via deze cursus door hen zelf geschreven projectdocumenten toetsen aan hoge kwaliteitseisen. Kosten: f 2.250,- per persoon. Meer informatie is verkrijgbaar bij: Ina Engelen, tel. 883211 (tussen 8-12 uur); of bij: NUFFIC, Adriaan Horrevorts, tel. 070-4260198.

Driekant Foundation - Europe House

Van 3 t/m 5 november organiseert Driekant Foundation te Valkenburg het seminar 'Towards a European Migration Policy - Schengen and After'. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met: Driekant Foundation, Marcel van Herpen, tel. 04406-15353.

Openingstijden

Het spreekuur 'Studeren in het buitenland' voor studenten en medewerkers wordt gehouden op woensdag- en vrijdagochtend van 09.00 - 11.30 uur in de Infotheek voor Studie en Beroep van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, Bouillonstraat 11, kamernr. 0217.

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturnummer op envelop en brief binnen 10 dagen te richten aan de dienst P&O. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 106

Bij de vakgroep Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding is vacant de functie van

Universitair docent Vrouwenstudies (0.5 fte) m/v

Voor de ontwikkeling van onderwijs en onderzoek op het gebied van Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen zoeken wij m.i.v. 01-01-1994 een enthousiaste docente die,
- brede onderwijservaring heeft op het gebied van sekse en gezondheid
- affiniteit heeft met het onderwijssysteem van de RL
- onderzoekservaring heeft op het gebied van sekse en gezondheid, blijkend uit een dissertatie of andere publicaties op dit terrein
- in staat is nieuw onderzoek te genereren op het raakvlak van vrouwenstudies en gezondheidswetenschappen
- bereid is inspanningen te verrichten om interfacultaire en interuniversitaire samenwerking op het gebied van vrouwenstudies gezondheidswetenschappen verder vorm te geven.

Voor meer info: mw. K. Horstman, vakgroep Gezondheidsethiek en Wijsbegeerte (881144/881118).

Salaris: min. f 3.566,- (schaal 10) en max. f 7.832,- (schaal 12) bruto per maand (bij een fulltime-aanstelling).

Interne vacature 107

Bij vakgroep Farmacologie is per 1 oktober vacant de functie van

Onderzoeksassistent m/v 1.0 fte

voor de duur van 1 jaar.

Functie-eisen: HBO-chemische analyse/biochemie. Inlichtingen bij dhr. H. Thijssen, tel. 881417.

Salaris: max. f 3.650,- bruto per maand (schaal 6 BBRA 1984)

ALGEMENE WETENSCHAPPEN**ONDERWIJSBALIE**

Openingstijden:

maandag: 09.30 - 10.30 uur

dinsdag en donderdag: 13.00 - 13.30 uur

woensdag en vrijdag: 11.30 - 12.15 uur

INSCHRIJVEN KUNSTPRACTICUM

Eerstejaars studenten kunnen zich vanaf vrijdag 10 september tijdens balie-uren inschrijven voor het practicum Kijken naar Beeldende Kunst dat parallel aan blok 1.2 wordt gegeven. De nadruk van dit practicum zal liggen op de expressieve betekenis van moderne beeldende kunst en de manier waarop die door beeldaspecten als materiaal en techniek, compositie, ruimte, licht en kleur wordt voortgebracht. Maximum aantal deelnemers: 30.

INSCHRIJVEN 3E JAARS BLOKKEN

Inschrijfformulieren voor het gehele derde jaar zijn verkrijgbaar aan de balie.

AGENDA CWSV ORAKEL

De Orakelkamer vind je aan de Kapoenstraat k.0038. Tel.: 043-883291

Openingstijden:

Maandag tot Donderdag van 13:00-14:00. Boeken ophalen kan op maandag en dinsdag.

Orakel zoekt nog actieve leden:

-Twee mensen voor het reductiebureau: dit kost je ongeveer anderhalf uur per twee weken. We zoeken mensen die nauwkeurig kunnen werken en het leuk vinden om tijdens de openingsuren in de Orakelkamer te zijn. Hiervoor zoeken we speciaal eerstejaars, vanwege afwijkende college-tijden.

-Handige mensen die mee willen helpen bij het organiseren van een feest in de laatste week van september.

-Een "redacteur" voor het faculteitsblad de ID: iemand die in samenwerking met de andere ID-medewerkers artikelen controleert en "de grote lijnen" in de gaten houdt.

-Een artistiek iemand die de lay-out van de ID wil gaan verzorgen. Dit kost je ongeveer drie a vier uur per drie weken.

Heb je interesse? Bel dan Jeroen: 043-252008 of b.g.g. Jeroen: 043-257278.

Wil je lid worden? Maak dan f25,- over op: giro:0492552 of bank: 865985103 o.v.v. Je naam en telefoonnummer.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN**Onderzoekstage voor studenten Verplegingswetenschap**

In Astmacentrum Hornerheide in Horn (L) bestaat de mogelijkheid om in een doctoraal studie te doen. De Verplegingsdienst wil de mate van complexiteit van de zorg onderzoeken van de opgenomen CARA patiënten. Het doel is van deze studie is het ontwikkelen van een meetinstrument. Daarnaast wil men onderzoeken of functiedifferentiatie mogelijk is. Met andere woorden men wil kunnen beoordelen welk deskundigheidsniveau ingezet kan worden voor deze patiëntencategorie (verpleegkundigen of ziekenverzorgenden). Faciliteiten en begeleiding is aanwezig in het astmacentrum. Voor meer informatie kun je contact opnemen met: Corry Ketelaars, bereikbaar bij de Vakgroep Verplegingswetenschap tel. 043-881827 of bij Astmacentrum Hornerheide tel. 04758-8484.

AGORA

De faculteitsvereniging van gezondheidswetenschappen Agora zoekt actieve leden voor alle commissies en het bestuur! Heb je interesse, kom dan langs tijdens het Agora spreekuur, dagelijks van 10.00 tot 11.00 uur bij de balie van Bureau Onderwijs. Agora organiseert op 12 en 19 oktober om 19.30 uur een reanimatiecursus bij de DGD. Leden betalen f20,- en niet-leden f25,-. Inschrijven voor 4 oktober tijdens het spreekuur.

Werkgroep 'Ethische consensus'

Vanaf 6 oktober start een werkgroep over ethische consensus in een pluralistische samenleving. In de werkgroep wordt ingegaan op het thema 'smalle en brede moraal', i.h.b. de filosofische achtergronden hiervan. De werkgroep staat open voor alle studenten Gezondheidswetenschappen, Geneeskunde en Algemene Wetenschappen. De bijeenkomsten zijn elke woensdagmiddag van 15.00 - 17.00 uur, UNS 50, kamer A.511A. Inlichtingen: Prof. dr. R.H.J. ter Meulen, tel. 043-217575/881120.

Gezocht: Proefpersonen voor geur- en smaakexperiment.

Alleen vrouwelijke 1e jaarsstudenten Gezondheidswetenschappen of Geneeskunde. Tijdsduur: 10 achtereenvolgende werkdagen van ongeveer een half uur. Op twee dagen wordt wat bloed afgenomen. Beloning Fl. 400,-

Inlichtingen: Joost Overduin, vakgroep DEP. tel. 881611 ('s middags tussen 4 en 5).

ECONOMIE**AIESEC-stage**

De voorinschrijving voor een AIESEC stage begint 14 september, de deadline is 11 oktober. Maar wil je eerst weten wat een stage via AIESEC inhoudt... Kom naar de voorlichtingsavond op 23 september in kamer 0.001 om 20.00 uur. Voor meer informatie en voor voorinschrijvingsformulieren, wij zitten op kamer 0.086, Tongersestraat 53. Tel. 883863. Als je van plan bent om 23-9 te komen, kun je dat dan even doorgeven? **WE CAN BUILD YOUR GLOBAL VIEUW!**

Spreekuren STUDIE-ADVISEURS FdEW

De FdEW heeft twee studieadviseurs. Voor de studenten die hun propaedeuse nog niet behaald hebben is dat **Robert Pans** (kamer 3.052B, telefoon 883846), en voor de doctoraal studenten is dat **Monique Welten** (kamer 3.052A, telefoon 883776).

Monique Welten is aanwezig op dinsdag, woensdagochtend en donderdag; Robert Pans is aanwezig op dinsdag en donderdag.

Voor kortdurende gesprekken houden de studie-adviseurs op de dagen dat ze aanwezig zijn open spreekuren van 10.00 tot 11.00 uur. Voorzie je dat een gesprek langer zal duren dan tien minuten, maak dan een afspraak. Afspraken kunnen rechtstreeks gemaakt worden of via het secretariaat (M.-L. Panis, kamer 3.068, telefoon 883 828).

Afwezigheid van de studie-adviseur voor doctoraalstudenten

In de week van 27 september t.e.m. 1 oktober is de studie-adviseur voor de doctoraalstudenten, Monique Welten, niet aanwezig.

Spreekuur Vaste Commissie voor de Examen

De spreekuurtijden van de VCE zijn met ingang van dit studiejaar gewijzigd. Wekelijks houdt mevr. M. van Thienen, medewerker VCE, spreekuur in kamer 3.048A op dinsdag- en donderdagochtend van 10.30-11.00 uur.

Openingstijden Studenten Micro Ruimten (SMR)

De openingstijden van de Studenten Micro Ruimten treft u aan op het publicatiebord bij de SMR (kamer 3.049).

SLUITING INSCHRIJVING TOETSEN

Studenten kunnen tot uiterlijk 30 september 1993, 12.30 uur, hun inschrijfformulier voor toetsen in toetsperiode 1 inleveren bij de Onderwijsbalie tijdens de reguliere openingstijden. Inschrijfformulieren evenals het toetsrooster, waarop u informatie over de inschrijfprocedure aan

treft, zijn aldaar verkrijgbaar.
In de brievenbus aangetroffen inschrijfformulieren worden onverwerkt aan de student geretourneerd.

STATISTIEK 2.5 en BESLISKUNDE 2.6

Studenten die deelnemen aan het onderwijs Kwantitatieve Methoden 2.1 met de bedoeling Statistiek 2.5 en/of Besliskunde 2.6 af te sluiten dienen zich voor de resp. toetsen in te schrijven! U maakt dus niet de toets KM 2.1, maar de toets Statistiek 2.5 en/of de toets Besliskunde 2.6 (zie toetsrooster pagina 4). De toetslokatie wordt bekendgemaakt in de week van 04 oktober (via de lichtkrant).

STATISTIEK 2.5 oude stijl

Studenten die Statistiek 2.5 oude stijl nog willen herkansen worden geadviseerd om deel te nemen aan het onderwijs in Kwantitatieve Methoden 2.1 (KM 2.1) in week 5 t/m 7 van het huidige blok (Let op: inschrijving voor de toets verplicht. Zie pagina 4 van het toetsrooster). De onderwerpen zijn: multiële regressie, tijdreeksen en niet-parametrische toetsing. De preciese leerstof is te vinden in het laatste deel van de handleiding KM 2.1, dat gekopieerd zou kunnen worden. Er is een exemplaar op het secretariaat KE (kamer 3.082).

De hoorcolleges vinden plaats op dinsdag en vrijdag van 11.00 tot 13.00 uur op de data 5, 8, 12, 15, 19 en 22 oktober.

LET OP: op vrijdag 15 oktober van 16.00 tot 18.00 uur!

De practica zijn op woensdag in deze drie weken in lokaal 1.013 van 8.30 - 10.30 of 11.00 - 13.00 of 13.30 - 15.30 of 16.00 - 18.00 uur naar keuze.

LET OP: op woensdag 13 oktober alleen 's morgens in 1.001 van 8.30 - 10.30 of 11.00 - 13.00 uur!

De toets vindt tegelijkertijd met KM 2.1 plaats en bestaat uit de (12) meerkeuzevragen over week 5 t/m 7 van KM 2.1 en bovendien een open opgave. Er zijn geen opdrachten meer en eventuele vroeger behaalde opdrachten tellen niet mee!

Voor vragen kunt u terecht bij: H. de Graaff, kamer 4.071, tel. 883791/3835.

STAGES EN SCRIPTIES MARKETING I

Voor het aanvragen van stage- en scriptiebegeleiding bij de sectie marketing en marktonderzoek en voor vragen daaromtrent kunnen studenten terecht bij de coördinator van de sectie, Robert Pans (kamer 4069, telefoon 883 761).

Voor kortdurende gesprekken en vragen is op maandag- en vrijdagochtend een open spreekuur van 10.00 tot 11.00 uur. Voorziet dat een gesprek langer zal duren dan tien minuten, maak dan een afspraak. Afspraken kunnen rechtstreeks gemaakt worden of via het secretariaat (Mw. I. Frederix-Bollen, kamer 2091, telefoon 883 839).

Van studenten wordt verwacht dat ze voor het eerste gesprek hebben kennisgenomen van de 'Stagewijzer FdEW voor binnen- en buitenland', (BO 93.198, uitgave juli 1993, verkrijgbaar bij de onderwijsbalie).

STAGES EN SCRIPTIES MARKETING II

Bij de sectie marketing en marktonderzoek komen regelmatig verzoeken binnen voor stagiaires en onderzoekers.

Op dit moment liggen er de volgende projecten:

- Marktverkenning naar toekomstige/latente klanten als onderdeel van een marketingplan,
- Marktverkenning industriële laser-applicatie,
- Imago-onderzoek banken,
- Imago- en servicebelevingsonderzoek van Rotaryclub,
- Tevredenheidsonderzoek medische dienstverlening,
- Marktverkenning onderzoek Nederland,
- Marktverkenning onderzoek Buitenland,
- Toepassing nominal grouping in marktonderzoek.

Neem voor meer informatie contact op de coördinator van de sectie (Robert Pans, kamer 4069, telefoon 883 761) of lees de publicatieborden.

BUSINESS MARKETING

INZAGE voor het hertentamen business marketing vind **UITSLUITEND** plaats op woensdag 29 september 1993 van 9.00-10.00 uur in kamer 4081 (kamer Prof. Ghauri).

Voor diegenen die het tentamen na de herkansing nog niet behaald hebben, wordt een derde en laatste herkansing aangeboden begin januari 1994. Datum en wijze van inschrijving worden via de kanalen van bureau onderwijs bekend gemaakt. Deze tweede herkansing wordt aangeboden omdat komend jaar nieuwe literatuur gebruikt gaat worden.

LET OOK OP DE LICHTKRANT

Voor informatie: Robert Pans, kamer 4069, telefoon: 883 761.

STICHTING REDUCTIEBURO ECONOMIE

Vanaf 14 september is de Stichting Reductieburo economie elke dinsdag, woensdag en donderdag geopend van 10.30 uur tot 12.30 uur.

RECHTSGELEERDHEID

Attentie gebruikers van deze kolom:

Berichten voor deze kolom worden alleen nog geaccepteerd op floppy (WP 5.0 danwel 5.1).

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Verkrijgbaar aan de balie

Onderwijsmateriaal (roosters en blokboeken) blok 1, studiegidsen, Richtlijn voor fraude en scriptie-regeling.

Colleges

29.09: college Inleiding NR 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53 door Prof. mr. G.R. de Groot.

29.09: college Rechtsgeschiedenis 11.00-13.00 uur Collegezaal TS53.

29.09: college Arbeid 13.15-15.15 uur Aula TS53 door A. Geers: De actualiteit van het arbeidsrecht.

29.09: college Inleiding (avondopl.) 19.00 uur Collegezaal Zw4.

06.10: college Arbeid 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53 door P. v.d. Bossche: Inleiding Europees Arbeidsrecht.

06.10: college Rechtsgeschiedenis 11.00-13.00 uur Collegezaal TS53.

06.10: college Inleiding NR 13.15-15.15 uur Collegezaal TS53 door mr. N. Verheij.

05.10: college Rechtshandhaving 15.45-16.45 uur Collegezaal TS53.

07.10: college Rechtsgeschiedenis (avondopl.) 18.30 uur Pract. 1001bN.

13.10: college Arbeid 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53 door C. Flinterman: de internationale rechtsorde.

13.10: college Rechtsgeschiedenis 11.00-13.00 uur Collegezaal TS53.

13.10: college Inleiding NR 13.15-15.15 uur Collegezaal TS53.

13.10: college Inleiding (avondopl.) 19.00 uur Collegezaal Zw4.

Richtlijn voor gevallen van (mogelijke) fraude

Met ingang van 01.09.1993 is de **Richtlijn voor gevallen van (mogelijke) fraude** van kracht. De Richtlijn is onlangs vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie (DB-EC) en zal worden uitgereikt bij het onderwijsmateriaal voor het eerste blok. Het verdient aanbeveling om goed kennis te nemen van de inhoud. Met het vaststellen van de Richtlijn wil het DB-EC aangeven dat het zich heeft voorgenomen in de toekomst nog alerter te zijn ter zake van fraude bij het afleggen van tentamens en examens. Bij de afhandeling van gevallen van (mogelijke) fraude zal het DB-EC de Richtlijn tot uitgangspunt nemen. Het vaststellen en invoeren van de Richtlijn betekent niet dergelijke gevallen wezenlijk anders behandeld zullen worden. In afwijking van hetgeen tot op heden gebruikelijk was behoudt het DB-EC zich o.a. uitdrukkelijk het recht voor om gevallen waarbij fraude is vastgesteld openbaar te maken.

Workshops voor avondstudenten

Op 23 oktober vanaf 15.30 uur worden voor avondstudenten de jaarlijks te organiseren workshops gehouden met na afloop een feest. Nadere informatie volgt.

Agenda RECHTstreeks

RECHTstreeks is op zoek naar nieuwe (actieve) leden. Ben je geïnteresseerd, deponer dan een briefje met je naam, adres en telefoonnummer in de RECHTstreeks-bus bij de publicatieborden. Twijfel je nog? Kom dan naar ons kennismakings-weekend dat wij eind november gepland hebben.

Voor meer informatie, bel:

043-620099 Helmo Gielkens, voorzitter activiteiten.

046-743098 Petra Erkens, voorzitter RECHTstreeks.

GENEESKUNDE

Studentlid Projectgroep Leermiddelen

Per heden zoeken we een enthousiaste en geïnteresseerde student(e) voor de projectgroep Leermiddelen. Deze projectgroep houdt zich bezig met de boeken en tijdschriften in de bibliotheek, de audiovisuele middelen en de faciliteiten voor computer-ondersteund onderwijs. Hierbij gaat het over het te voeren beleid, prioriteiten en de inzet van de budgetten. Voor informatie en sollicitatie kun je bellen naar Loes van Bokhoven (043-616766) of Klazina Visser (043-253697). Uiterste sollicitatiedatum: 1 oktober a.s.

Wijzing spreekuurtijden Bureau Internationale Betrekkingen

Dinsdag 12.30-13.30 uur. UN50, nivo 3, kamer 3.324, tel. 881524.

Vrijdag 11.30-12.30 uur, Bureau Onderwijs UN50, nivo 1, kamer 1.15QA, tel. 1842.

MFV REFLEX: Filmfestival

MFV Reflex en de faculteit der geneeskunde presenteren:

FILMFESTIVAL op groot beeldscherm 20 t/m 24 september 1993 voor alle studenten en medewerkers van het AZM en de RL

ma 20-9 19.00 u Sneakers

di 21-9 19.00 u Sister Act

**VAN ELKE 6 KINDEREN
KUNNEN ER
2 NAAR SCHOOL**

LATEN WE ER 3 VAN MAKEN

Miljoenen kinderen kunnen niet naar school. Omdat hun ouders geen geld hebben, zwerven ze op straat of werken ze op het land. En omdat ze niet naar school kunnen, zullen ook hun kinderen kansarm zijn. Help mee die cirkel te doorbreken en steun het 'Laat ze Leren'-programma. Voor 'n tientje per maand geeft u kinderen kans op een zelfstandige toekomst. Terre des Hommes helpt kinderen verder. Als u dat wilt.

Bel voor inlichtingen 070-363 79 40 of stort uw eerste tientje op giro 25 25 25 ten name van Terre des Hommes te Den Haag, onder vermelding van 'nieuwe donateur Laat ze Leren'.

TERRE DES HOMMES HELPT KINDEREN VERDER

terre des hommes giro 25 25 25

wo 22-9 20.00 u Bodyguard

do 23-9 19.00 u A Few Good Men

vr 24-9 20.00 u Dracula

Plaats: UNS 50 blauwe zaal

Prijs: Reflex-leden: 1 kaartje f2,50 3 voor f6,50 5 voor f10,00

niet-leden: 1 kaartje f3,00 3 voor f7,50 5 voor f12,50

Op woensdag 27 oktober organiseert M.F.V. Reflex een symposium over "Sport & Geneeskunde". Op het programma staan lezingen over de onderwerpen: "Hoe gezond is topsport" en "Hoe word je sportarts". Verder zullen er workshops fysiotherapie, haptonomie en chiropractie en een forum over voorste-kruisband-letsel georganiseerd worden. Als afsluiting van het symposium wordt er een film vertoond. Het geheel begint om 13.00 uur en zal plaatsvinden op P. Debeyeplein 1 in het auditorium.

Smoelenboek

Ook dit jaar is MFV Reflex van plan om een smoelenboek uit te brengen. Stond je in het vorige smoelenboek niet vermeld of zijn je gegevens intussen verouderd, lever dan een briefje in in de Reflexkamer (1.153 A UNS 50) voor vrijdag 15 oktober.

Activiteiten agenda MFV REFLEX

20 t/m 24 september Filmfestival

di 28-9 ALV

wo 27-9 Symposium "Sport & Geneeskunde"

di 13-10 Biereliereavond

Co-assistent gezocht

Geraagd co-assistent met voltooid co-schap interne geneeskunde en/of chirurgie die voor een periode van vier maanden in het academisch jaar 93/94 wetenschappelijk onderzoek wil verrichten. U zult de vasculaire reactiviteit bij patiënten met niet van insuline afhankelijke diabetes bestuderen. U zult dit onderzoek grotendeels zelfstandig uitvoeren. Geïnteresseerden kunnen hun belangstelling kenbaar maken aan dr. F.C. Huvers, internist, tel.876543, zmr. 5223.

Lustrumcongres VNVA

Op zaterdag 31 oktober organiseert de Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen (VNVA) ter ere van haar twaalfde lustrum een congres rond het thema "solidariteit en ambitie". Studenten en co-assistenten, ook niet-leden, zijn welkom. Voor meer informatie en aanmelden (z.s.m.) VNVA Secretariaat, tel. 01820-85391.

Studentlid Projectgroep Leermiddelen

Per heden zoeken we een enthousiaste en geïnteresseerde student(e) voor de projectgroep Leermiddelen. Deze projectgroep houdt zich bezig met de boeken en tijdschriften in de bibliotheek, de audiovisuele middelen en de faciliteiten voor computer-ondersteund onderwijs. Hierbij gaat het over het te voeren beleid, prioriteiten en de inzet van de budgetten. Voor informatie en sollicitatie kun je bellen naar Loes van Bokhoven (043-616766) of Klazina Visser (043-253697). Uiterste sollicitatiedatum: 1 oktober a.s.

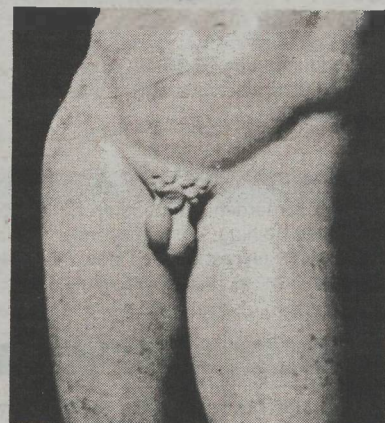
Gezocht: Proefpersonen voor geur- en smaakexperiment.

Alleen vrouwelijke 1e jaarssstudenten Gezondheidswetenschappen of Geneeskunde. Tijdsduur: 10 achtereenvolgende werkdagen van ongeveer een half uur. Op twee dagen wordt wat bloed afgenomen. Beloning Fl. 400,-

Inlichtingen: Joost Overduin, vakgroep DEP.

tel. 881611 ('s middags tussen 4 en 5).

**KUNST
IS NOG LEUKER
ALS ER IETS
VAN AFGAAT.**

Kortingen op o.a. musea, theaters, filmhuizen, CD's, tijdschriften en reizen. Het CJP is voor f 15,- verkrijgbaar bij VVV-kantoren, theaters en SNS-banken.

**CJP. DE KORTINGSKAART
VOOR JONGEREN.**

Les nuits fauves, film over Aids en liefde

Bezeten levenskracht in het zicht van de dood

Begin dit jaar overleed de Franse schrijver, cineast en componist Cyril Collard op 35-jarige leeftijd aan de gevolgen van Aids. Enkele dagen na zijn dood sleepte zijn semi-autobiografische debuut- en afscheidsfilm *Les nuits fauves* vier Césars in de wacht tijdens het jaarlijkse Franse filmgala. In het spoor van de publieke belangstelling voor Aids zal Collards naam nog even niet aan de vergetelheid worden prijsgegeven.

Dat zou hem wel tevreden hebben gestemd. Die conclusie zou althans afgeleid kunnen worden uit het gegeven dat hij weinig heeft nagelaten om zich te profileren: Collard is de auteur van de in 1988 verschenen roman *Les nuits fauves*, hij schreef het scenario voor de gelijknamige film, nam de regie plus de hoofdrol voor zijn rekening - de camera is bijna niet bij hem weg te slaan - en componeerde het merendeel van de muziek. De film is een ego-document bij uitstek, maar wie zal het de maker kwalijk nemen dat hij nog een poosje wil blijven?

In *Les nuits fauves* wordt de lesbische, narcistische cameraman Jean (Cyril Collard) als resultaat van een promiscue levenswan-

del geconfronteerd met het gegeven dat hij seropositief is. Op het ogenblik dat hij de 18-jarige Laura (een overtuigende rol van Romane Bohringer) ontmoet, een meisje met de bedrieglijke uitstraling van een nimfijn, is de toeschouwer niet meer ver verwijderd van het centrale gegeven van de film. Zonder Laura op de hoogte te stellen van zijn gezondheidstoestand bedriift Jean de liefde met haar, waarbij hij nalaat een voorbehoedsmiddel te gebruiken. Een handelwijze die voortkomt uit zijn stellige overtuiging - en daar gaan we - dat hun passie er uiteindelijk in zal slagen de ziekte te overwinnen. Mild uitgedrukt een nogal merkwaardige gedachte. Jeans houding wordt al iets begrijpelijker (nee, een excuus is er niet) wanneer hij tijdens het opbiechten van zijn daad verklaart dat het risicovolle vrijen hem voor even kan verlossen van de hamerende wetenschap dat de ziekte daadwerkelijk bij hem hoort. En alsof het voorgaande nog niet navrant genoeg is: na haar aanvankelijke woede laat Laura tijdens hun eerstvolgende vrijpartij het condoom ongebruikt in een asbak glijden.

Naast de vele tedere momenten in *Les nuits fauves* ontbreekt het de film evenmin aan geweld, dat zich ophoudt in de buurt van Jeans vriend Sammy (Carlos Lopez), een sadomasochistische straatslijper die bij hem intrekt wanneer Laura na de eerste liefdesperikelen voor even uit beeld verdwijnt. Jeans bisexualiteit drijft hem intussen te-

rug naar zijn achterland, de nachtelijke Seine-kades, waar mannelijke hoofdstedelingen hun lusten komen botvieren. Bij haar terugkeer bindt Laura de concurrentiestrijd aan met Sammy.

Liefhebbers van gepolijste films zullen maar weinig genoegen beleven aan Collards zelfportret. In een rechttoe rechtaan stijl haast zich een weinig secure camera, die de acteurs constant op de huid zit, van scène naar scène, alsof Collard haar wilde gebruiken als metafoor voor de weinige tijd die hem nog restte. Voeg daar de onstuimige montage aan toe, en de opmerkelijke levenskracht die de film zo duidelijk typeert is bijna verklaard. Alleen het belangrijkste aspect ontbreekt dan nog: het jeugdige elan dat de hoofdrolspelers uitstralen. *Les nuits fauves* laat geen plaats voor twijfel omtrent Collards gehechtheid aan het bestaan, hoe grillig dat soms ook kan zijn. Een expliciete boodschap lijkt de film niet te bevatten. Of die moet bestaan uit de overbekende raad om toch vooral veilig te vrijen.

Pascal Panis

Les nuits fauves is nog te zien in Filmhuis Lumière t/m wo. 29 september, aanvang 22.00 uur, en van do. 30 september t/m wo. 13 oktober, aanvang 20.30 uur. Entree f 10,-; CJP 9,-.

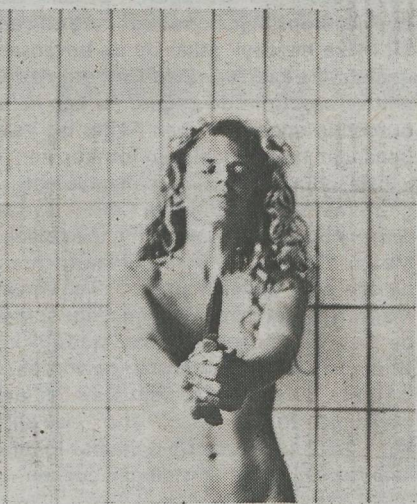
Kruis van Bourgondië speelt *Phaedra* in parkeergarage

Een miskraam van liefde

Enkele uren voor het begin van de herfst loopt een kleine processie belangstellenden in een mediterrane avond naar de plek waar de temperatuur beter aansluit bij het komende seizoen: de in aanbouw zijnde ondergrondse parkeergarage in de Capucijnenstraat. Hier zal Het Kruis van Bourgondië de première van het klassieke drama *Phaedra* op het beton brengen.

Een podium met 60 stoelen te midden van een door kunstlicht versterkte verlatenheid. De gedachte aan een publieke executie dient zich aan. Die zal ook plaatsvinden. De toeschouwers wikkelen zich in klaarliggende dekens. Ergens diep vanuit de garage weerklinkt een schreeuw. De voorstelling is begonnen.

Sophocles, Euripides, Seneca en Racine waren eerder al in de ban van het drama. Meer recentelijk volgde Hugo Claus. In zijn bewerking zal de Griekse tragedie de komende tijd in Maastricht worden opgevoerd. Ze vertelt het verhaal van een onbeantwoorde liefde en de wraak die daar het gevolg van is. *Phaedra* is de vrouw van de Atheense koning Theseus. Tijdens diens afwezigheid probeert ze haar stiefzoon Hippolytus te verleiden. Die is echter niet zo gecharmeerd van het vrouwelijk geslacht. ("Vrouwen zijn de bron van alle kwaad.") Liever dwaalt hij met zijn jachtvrienden door de bossen. Gedreven door haar hartstocht zet *Phaedra* alles op alles, maar Hippolytus wijst haar resoluut af. Wat volgt is de wraak. Bij Theseus' terug-

Chiara Thissen als *Phaedra* (foto Carry Gisberts)

keer vertelt *Phaedra* hem dat Hippolytus haar heeft aangerand. Een totaal uit de duim gezogen verhaal. Maar de koning gelooft haar en verbant Hippolytus. Daar blijft het overigens niet bij. Theseus roept de hulp in van de god Poseidon om zijn zoon te vermoorden. Wanneer Hippolytus op zijn paard langs het strand rijdt, doemt een zeemonster op. Hij verdedigt zich met zijn speer, maar het paard schrikt zich wild en sleept Hippolytus mee langs doornstruiken en rotsen. Wat van hem overblijft wordt door een vriend in een jutezak terug naar huis gebracht. Dan het berouw dat volgt na de zonde: *Phaedra* ziet de onontkoombaarheid van wat ze een miskraam van liefde noemt in, bekent haar leugen en tekent daarmee haar eigen doodvonnis.

"Het stuk is uiteindelijk zo geworden dat mensen die gewend zijn naar lichtere stukken te kijken *Phaedra* kunnen accepteren." Daar heeft regisseuse Gerrie Abels helemaal gelijk in. De vijf acteurs van Theaterwerkplaats Het Kruis van Bourgondië spelen de mythe zonder opsmuk; glashelder volgen de gebeurtenissen elkaar op, zodat er voldoende tijd overblijft om je bij voorbeeld mee te laten voeren op de weliswaar aan de tijd aangepaste, maar altijd van poëzie doordrenkte woordenstroom, die, ongeacht de inhoud, voor de nodige warmte zorgt in de kille atmosfeer van het decor.

In het begin van de voorstelling lijkt het niet eerlijk. De toeschouwers behaaglijk onder hun deken, Chiara Tissen daarentegen - af en toe wolkjes blazend - als *Phaedra* in een dunne jurk. Het vuur en de overgave waarmee ze vervolgens gestalte geeft aan haar rol maken aan iedere bezorgdheid een eind. Een overtuigend optreden, dat culmineert in de scène waarin ze Hippolytus probeert te verleiden. De ontberingen waaraan Theseus, gespeeld door Menno van Beekum, tijdens zijn omzwervingen bloot heeft gestaan, lijken hem bij zijn terugkeer alleen maar te hebben gestaald. De zeggingskracht waarmee zijn optreden gepaard gaat voegt een extra dimensie toe aan de voorstelling. Even nog is het geluid te horen van een passerende auto. Wat valt daar op de grond? Een hongerige maag roept iets. Na de schreeuw is er alleen de *Phaedra* van Het Kruis van Bourgondië. Duidelijk zo?

Pascal Panis

Phaedra is nog te zien t/m 25 sept. en van 27 t/m 30 sept. Reserveren: 043-210380 / 043-219960. Entree f 12,50; CJP f 10,-

Agenda

donderdag 23 september
'Phaedra', toneelstuk, Kruis van Bourgondië, Kruis van Bourgondië, 20.30

vrijdag 24 september
Avond van de Nederlandse dans, diverse dansgroepen, Theater aan het Vrijthof, 20.15
'Phaedra', toneelstuk, Kruis van Bourgondië, Kruis van Bourgondië, 20.30

zaterdag 25 september
'Phaedra', toneelstuk, Kruis van Bourgondië, Kruis van Bourgondië, 20.30
Dansweek, 'Ever (ex)changing moods', Annamirl van der Pluijm, Theater Kumulus, 20.30

zondag 26 september
Wiener Symphoniker, concert met brunch, MECC, 11.30
Wiener Symphoniker en Marjon Lambriks, MECC, 17.00
'De Kaptein van Köpenick', 't Mestreechs Volleks Tejater, Theater aan het Vrijthof, 20.15
Dansweek, 'Ever (ex)changing moods', Annamirl van der Pluijm, Theater Kumulus, 20.30

maandag 27 september
Introductie opera 'Der fliegende Holländer', Len van Schaik, Conservatorium, 19.30
'De Kaptein van Köpenick', 't Mestreechs Volleks Tejater, Theater aan het Vrijthof, 20.15
'Phaedra', toneelstuk, Kruis van Bourgondië, Kruis van Bourgondië, 20.30

dinsdag 28 september
'Phaedra', toneelstuk, Kruis van Bourgondië, Kruis van Bourgondië, 20.30

woensdag 29 september
Vivaldi, ballet, Koninklijk Ballet van Vlaanderen, Theater aan het Vrijthof, 20.15
'Phaedra', toneelstuk, Kruis van Bourgondië, Kruis van Bourgondië, 20.30

Exposities

'De Gigant Eyck', schilderijen en tekeningen van Charles Eyck, Streekmuseum, Grotestraat 31, Valkenburg, t/m 26 sept
'De beele santenkraam': heiligen en heiligenverering door de eeuwen heen, een tentoonstelling aan de hand van boeken uit de oude collecties van de Universiteitsbibliotheek, t/m 23 okt ma, wo, do, vr 9-18, di 9-21, za 10-14
Joost Beerents, schilderijen, Galerie Contempo, Rechtstraat 96, 5 sept. tot 22 okt., do t/m zo 12.00-17.00
Charlotte le Fèvre, Nathalie Bertrams, Pim Piët, schilderijen, Galerie Tracé, A. Battalaan 31, 5 sept. tot 23 okt., do 14.00-18.00, vrij. en zat. 12.00-17.00
Rest Arts, steengoed, Floris Meydam, glas, Constance Ferdiny, porselein/steengoed, Galerie SiO2, Rechtstraat 71, 5 sept. t/m 2 okt. wo t/m za 13.00-17.00
Lo van der Linden, beelden, Marli Hommel, schilderijen, Galerie de Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10, Cadier en Keer, 3 t/m 26 sept., do t/m zo 13.00-17.30
Roger Scheffers, aquarellen, Ben Rikken, schilderijen, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, 4 sept. t/m 9 okt., di t/m za 13.30-17.30
Jan Martens, schilderijen, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, 26 sept. t/m 24 okt. wo en vr 14.00-18.00, do 18.00-20.00, za 10.00-17.00, zo 13.00-17.00

Film

Speelweek 23 t/m 29 september

Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Orlando, dag. 20.00
Bewogen Koper, 20.30
Les nuits fauves, 22.00
Husbands and wives, 23.00 (alleen do, vr, za)

Cinema Palace, Wyckerbrugstr.

The fugitive, dag. 18.00, 21.00, za, zo, wo ook 14.30
Indecent proposal, dag. 18.00, 21.15
Bambi, za, zo, wo 14.30
Guilty as sin, dag. 18.00, 21.30, za, zo, wo ook 14.30

Mabi, Kleine Gracht 24A

Sliver, dag. 18.30, 21.15, za, zo, wo ook 14.30
Hot shots 2, dag. 18.30
Dennis the menace, za, zo, wo 14.30
The piano, dag. 18.30, 21.15, za, zo, wo 14.30
Dave, dag. 21.15

In the line of fire, dag. 18.30, 21.15, za, zo, wo ook 14.30

Cine "K", St. Bernardusstraat 13
Un coeur en hiver, dag. 21.00

Crashteam

Wil men in het walballe van de wetenschap komen dan zal men moeten promoveren. Promoveren doet men via het verrichten van onderzoek.

Onderzoek doet men vooral in haar hoofd. Hoofden zijn erg fragiele instrumenten, en worden makkelijk verstoord door zowat alles wat er in de wereld te koop is.

De Universitaire InlichtingenDienst tracht zo goed als mogelijk is alle versturende factoren voor een succesvolle promotie in kaart te brengen en waar mogelijk uit te schakelen. Veel aio's weten het niet, maar er bestaat een UID-crash-team dat ten alle tijde paraat staat om in te grijpen bij problemen.

Zo heb ikzelf de hulp van dit team moeten inroepen bij een onwillige co-promotor. Op all-terrain-bikes was het team spoedig ter plaatse. Er bestaan natuurlijk standaardprocedures voor dergelijke situaties. In de eerste plaats beschikt de UID over het middel van de intimidatie. Er worden wetenschappelijke dreigementen geuit ('Als jij Eva niet laat promoveren dan zullen wij jouw databases eens lekker door de war gooien!'). Waar een promotor standvastig blijkt moet naar grovere middelen worden gegrepen.

Beproeft is daarbij het uitschakelen van ondersteunend personeel. Het is U toch ook wel eens overkomen dat er een baastklus de deur uitmoest en dat klapselings het voltallig secretariaat aan de Costa Brava bleek te liggen bakken? Welaan: het werk van het UID-crash-team! Mocht ook dit niet werken (zelfs hoogleraren verstaan tegenwoordig de kunst van het toetsenbord-manipuleren en desktoppublishen) dan grijpt de UID naar het ultieme middel: wandelgang-roddele- en -achterklap. Vooral achterklap!

UID-agent op smiespel-mode in bekende wandelgang: "Heb je al gehoord dat professor X het aanlegt met blonde studentes...?"

"Oh?"

"Jazeker wel, en verkrachtingen van aio's in inbandige kamers..."

"Ah?"

"Alsmede het ketenen van secretariaatspersoneel aan hun PCs..."

"Oeh?"

"En het verduisteren van derde-geldstroom-middelen..."

"Zozo?"

"En tenslotte het plagiëren van andermans en -vrouws publicaties..."

"Het is toch verdorie een schandaal! Die professor X moeten ze ontslaan, vierendelen, met pek overgieten en aan de voorgevel van het Oud-Gouvernement nagelen; plagiaat, het is een affront!"

Het crash-team stijgt tot grote hoogte waar het gaat om het verwijderen van 'writers block'. Iedere wetesjapper kent de situatie: het zit allemaal in dat hoofd maar wil maar niet op papier. De UID heeft daarvoor de oplossing. Het crisisinterventieteam staat dag en nacht klaar voor het verwijderen van zulke blokkades. In een anti-blokkade-truck komen ze voorrijden (denk eraan: deze dienstverlening is niet gratis! Voorrijkosten f250, maar wie heeft dat niet over voor een briljant artikel?), en verwijderen het block.

Hoe? Volgende week wordt een tipje van deze sluit opgelicht!

Eva

Echte Maastrichtenaren eten kardoelen

Het beeld van de twee boefjes, verdwaald in de grotten bij Cadier en Keer, laat me niet meer los. Verdoold in een gangenstelsel - wat een lijdensweg! In het pikkedonker omkomen van honger en dorst - wat een einde! Het verhaal van deze twee onfortuinlijke jongens zal eeuwen meegaan, dat is zeker. Het zal van generatie op generatie worden doorgegeven, net als het verhaal van de vier vromen, die eeuwen geleden door hetzelfde noodlot zijn getroffen.

'In het jaar zestienhonderd en nog wat,' zo heeft mijn vader het mij ooit verteld, 'besloten vier monniken van het observantenklooster zonder gids de Sint-Pietersberg in te trekken. Ze wisten de weg niet, maar dat was geen probleem. Ze hadden een touw - een kilometerslang touw. Het ene uiteinde bonden ze buiten bij de ingang aan een boom, het andere uiteinde aan hun polsen. En zo gingen ze de berg in, als vastgebonden slaven. Maar de knoop was niet stevig genoeg vastgebonden en het touw liet los. De monniken verdwaalden en stierven een veselijke dood. Toen de lijken werden gevonden, zag men dat er geen vlees meer aan hun vingers zat. Hadden ze die van de honger afgekloven? Of kwam het van het dagenlange tasten langs de klamme mergelwanden, nadat de olielampen waren opgebrand? Dat weet niemand, maar ik hou het op dat afkluiven.'

BERICHT UIT MAASTRICHT

Laten we het over aangenamer culinariteiten hebben. De rage van het diner pensant - een lang uitgesponnen maaltijd voor een select gezelschap met vóór, tussen en na de gangen discussie over iets verhevens - woedt nog steeds. De stichting Ultima Thule, gevestigd in een zijstraat van de hoofdstedelijke Dapperstraat, doet er ook aan. Elke zaterdagavond is er een cenakel, waar men zich tegen een sympathieke prijs kan laven aan spijs, drank, kunst en filosofie. Vandaar het motto van de stichting: 'de passie voor Kunst & Maal & Tijd'. Dit seizoen heeft de initiatiefnemer, de schilder-kok Henri Roquas, een serie diners georganiseerd rond het thema Maastricht, waar hij in de woelige jaren aan de academie heeft gestudeerd. En omdat hem was verteld dat ik een mooie diaverzameling over de stad en haar beschermhevel de Sint-Pietersberg heb, was ik de eerste eregast. Emma Crebolder en Frans Budé, twee andere Sint-Pieterse artiesten die veel mergel in hun werk doen, participeren eveneens in de serie.

Ik stapte uit op station Muiderport en besepte opnieuw het gelijk van vrouwelijk Nederland: dit station behoort tot de griezelligste van het land. Door de Dapperstraat liep ik naar mijn bestemming. Onvoorstelbaar dat ikzelf hier jarenlang kaas en haring heb gekocht. De grote stad - fantastisch: vitaliteit, grandeur - maar Amsterdam-Oost is niet de grote stad. Amsterdam-Oost is een treurige verzameling straten, gebouwd voor kleine luiden, voor communistische kankeraars, voor geboorneerde mensen met één vrije gedachte, het type Jan Vis. Maar waar moest ik ook weer zijn? Ik haalde het menu te voorschijn, waar ook het adres op stond. Het

water liep me opnieuw langs de kiezen. Henri Roquas had er werk van gemaakt. Het gekalligrafeerde menu vermeldde als eerste gang: een salade van Limburgs konijn, gebraseerd in lokaal witbier, en met een vinaigrette van Maastrichtse kruidenmosterd uit de Pietersstraat. Dan volgde mergellandlam met grotchampionns uit Eben-Emael, rösti van Sint-Pieterse aardappelen en - zeer bijzonder - kardoelen, een artisjokachtige distelplant, in Maastricht 'kardóns' genoemd en die in de rest van ons land niet kan gedijen. Daarna ijs met walnoten uit het Jekerdal en lindehoning van opnieuw de Sint Pietersberg, alles drijvend in abrikozensus met appelstroop. En tenslotte machtig gebak uit de Pieterstraat. De Stichting bleek in een gerenoveerd stuk straat gevestigd te zijn. Ultieme treurigheid! Door een betonnen trappenhuis begaf ik me naar boven. Op alle deuren bevond zich een sticker met een bouvier erop. 'Mijn hond heeft nog niet gegeten vandaag!' 'Break in! Make my day!' Maar op de bovenste verdieping prijkte een geologische kaart van Zuid-Limburg op de voordeur! Ik liep van de ene verbazing in de andere: in één kamer stond allemaal Limburgensia opgesteld - van Aafjes tot Veldeke. De eetkamer was behangen met opgeblazen fotokopieën (crescendo à la Blow up) van de muurhagedis en van maalbomen, reusachtige eiken die de grens met België aangeven ('Kunst & Maal & Tijd').

Groter nog was mijn verrassing toen bleek dat bijna alle eetgasten Maastrichtenaren waren. Ex-Maastrichtenaren. En ze bleken het, na een paar flesjes Maltezer, over één ding eens: Maastricht is Maastricht niet meer. De rommelige stad van de 'Gekke Nettekies', de 'Piele Hamelers' en andere stadsgekken was een opgepoetste studenten- en beambtenstad geworden, vol vroegoude carrière-jagertjes. En toen ik ze mijn dia's liet zien werden ze nóg meer overtuigd van hun gelijk... 'Aoch, kiek daar... de kenar nao Luik', het kanaal naar Luik. De ophaalbrug bij het Stadspark, waar we kapotjes en pessariums gingen zoeken! En de Bloedbak! 'Abele toeke in de Bloodbak!'

Het waren geslaagde ex-Maastrichtenaren - een computerfabrikant, een galeriehoudster, een universitair hoofddocent - maar toen ze dit moois allemaal zagen en lekkers allemaal aten, werden ze vervuld van een warm gevoel van uniciteit en solidariteit tegelijk. Hoe Jordanees hun accent inmiddels ook mocht klinken, 'veer zien toch aandere', wij zijn toch anders. Maar teruggaan kon niet meer, want het echte Maastricht was verleden tijd. En de echte... Men keek elkaar aan en zweeg een tijd. Toen durfde één van de cenakelgenoten eindelijk de conclusie te trekken die iedereen op de lippen lag: 'De echte Mestreechtenere woene in Amsterdam.'

Ad van Iterson

Wat ziet de ware Maastrichtenaar voor zich als hij op een Amsterdamse bovenverdieping een hap rösti van Pieterse aardappelen tot zich neemt? (foto Franco Gori)